ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 6 (4174). ЕРА, 13 январь, 1966 шу. Мах 2 кап.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

САМАРДИЙНАХЬА КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙН ОБКОМА АРГIАНАРА Х-гIа ПЛЕНУМ ХИЛАР.

ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕНАГА ХЬЕЖАР ПЛЕНУМ.

КХУЬЧА БАЛХА ТIА ВОДАШ ХИЛАРЦА ДУВЗАДЕННА ПЛЕНУМО КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙН ОБКОМА ХЬАЛХАРЧА СЕКРЕТАРА А БЮРО ЧЛЕНА А ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАР НОВ Ф. Е. ТИТОВ.

ПЛЕНУМО КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙН ОБКОМА ХЬАЛХАРЧА СЕКРЕТАРАЛЛА ХЕРЖАР НОВ. С. С. АПРЯТКИН, КПСС ЦУ ОБКОМА СЕКРЕТАРА ДЕКХАРЕХ ИЗ МУКЪА А ВОАЛИЙТАШ.

ПЛЕНУМА БАЛХАЦА ДАКЪА ЛАЬЦАР РСФСР-а ЙОЛЧА КПСС ЦК БЮРО ЧЛЕНА НОВ. В. А. КАРЛОВА.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ВОРХIЛАГIА СЕССИ

Самардийнахь Грозне, пионерийн Двореце Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета VII сесси хилар. Сессе дийцар ер денаш:

1. 1966 шера Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабара планах;

2. 1966 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджетах а 1964 шерара Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджет кхочашъярах;

3. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда членаш харжарах;

4. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума указаш социамаш чIоагIдарах.

1966 шера Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара планах доклад йир сесс Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен плана председатела депутата Брыксина, 1966 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджетах и 1964 шерара пачхьалкхен бюджет кхочашъярах — Нохч-ГIалгIай АССР финансай министра нов. Гуреева.

Цу шинна а денах — Нохч-ГIалгIай халкъа боахам дегIабара планах, 1966 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджетах и 1964 шерара Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджет кхочашъярах — лаьца содоклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета бюджетий комиссе председатела депутата Осмаева.

Цул тIехьагIа 11 сага дакъа а лоацам прений хилар.

Сесс тIайийр «1966 шера Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабара планах», «1966 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен бюджетах» дола законаш а, хIаьта иштта «1964 шерара Нохч-ГIалгIай АССР пачхьалкхен план кхочашъяра хьакъехьара отчет» чIоагIъеш бола сецам а.

Сесс чIоагIдир кхалагIчеи ворхIлагIчеи сессешта юкъе Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума тIайийдаь указаш соцамаш.

Лакхехьарча Совето тIайийлар Нохч-ГIалгIай АССР партийно-пачхьалкхен тIахьожама органаш халкъа тIахьожама органаш еш эргазарах дола закон.

М. А. Дорохова КПСС обкома секретарь ше хиларах терра беррига бола дукхьал парте обкоме бича КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пленума балъахь хетарца дувзаденна, Нохч-ГIалгIай Министрий Совето отпадарах сесс мукъавалийтар нов. Дорохов Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитела декхарех.

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета председателалла чIоагIдир сесс нов. Вахаев Р. В.

Сесс мукъавалийтар нов. Хасиков Х. Х. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда члена декхарех.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда членалла хержар сесс Г. У. Вахалиевни З. Э. Израиловни.

Сесс балхах йола отчет «Сердало» газета аргIанарча номер тIа хургья.

ХЬАЛ А ЛАЦА ЙОАРЖА А Е ХАЛКЪА ИНИЦИАТИВА

ДIадоладеннад кердача пятилетка хьалхара шу. Дешхий декхараш да укх шера советски халкъа хьалхашка латтараш. Промышленни производства боарам дикка лакхлургба 1966 шера, дIаха дегIабоагIаргба юрта йоахам, тоалургда бахача наьха вахара хьал.

Сийлен декхараш латт пятилетка хьалхарча шера Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта хьалхашка а. 18 процент гаргга дегIадоагIаргда укх шера мехкадьатта доаккхилга, дикка лакхлургья химически производство, дуккагIа доаккхаргда парафин, алсамъяргья машинашъеча предприятей продукци. Иштта дегIадоагIаргда бытови наделеш, бахача наха еша товараш, кхьийола продукци арахецалга.

Экономика дегIайоалаеча дикка дакъа лаца дезаш ба колхозхойи совхозий болхлойи. Дикка хьувкъаде деза укх шера ялат, технически культураш, баьца дааргаш, сом, дебаде дехьа хьайбаш, лакхъе еза цар продуктивность, ханал хьалха кхочашъе еза пачхьалкхен заданеш.

Кердача шера республикана хьалхашка латта доккха декхараш кхочашдара сарцагIбъенаб Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой. Укх деношка газеташ тIа кепа техадар пятилетка хьалхарча шера плдъ ханал хьалха кхочашъяра «Сунжанефта» мехкадьаттауправлене предприятей коллективаша 1966 шера тIайийца социалистически декхараш.

Советски Союза коммунистически парте XXIII съезда а Сийлахь-йоккхачъ Октябрьски революцие 50 шу дузача денна а толамца вакъадахара шоай торонашка хьажа а хьежа сунженцашъ лаьрхIад укх шера валови продукци арахецара план 101 процент кхочашъе а производства боарам 1965 шераца шийдича 8,7 процент лакхбе а. Планал совгIа итт эзар тонн мехкадьатта цхьа миллион кубометр газ дикка лаьрхI цар, шу дахьъе ши эзар тонн мехкадьатта ши бIаь эзар куб. метр газ КПСС XXIII съезд хьалла ди — 29 март — тIакхачале а йоаккхаш. Иштта лаьрхIа да буруга техара шера план 20 декабре кхочашъе, Карабулакско-Ачалукерча мехкадьатта доаллача райшера мехкадьатта тохкама дилаш ико миллион тоннага дIакхочаеш лакхъе, къахьегама овсарло лакхъе а продукцега дIадодар лакхе а.

Москверчеи Ленинградерчеи промышленни предприятей инициатива хьал а лоацаш сунженцашъ доги дийнад утяжелителя регенераци ярей цунах шоагIа найда эцарех чотах 5 эзар тонн гематит кхоъ, дIакъайлача скважинашкара 50 тонн обсадни насоспокомпрессорни турбаш хьа а лаха найда эца; скважинаци ионструкции хувцара чотах 150 тонна чоалла кхаде.

Шоаьнта лакхара социалистически декхараш тIайийца а парте XXIII съезда сийна къахьегама вахте итта а бац сунженцаш. «Сунжанефть» мехкадьатта управлене болхлоша, инженераша, техникаша, мастераша, гIулакхерча наха тIахьех мехкадьаттахой. Нохч-ГIалгIайчен промышленность, гIишлош еча организацей, юртбоахама, транспорта беррига къахьегамхой пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхочашъяр духьа социалистически ялъ йоаржаяра, найда эцадаран шоай эррига торонаш гучадаккхаре дерех бохьонца найда аьцарех.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюрос къоабал даьд сунженцашъ дIадолорах гIулакх. Цо тIадилаа КПСС горкомашта, райкомашта, юкхьашарча партийни организацешта, обсовпрофа, профсоюзий обкомашта, ВЛКСМ обкома, горкомашта, райкомашта КПСС аргIанарча XXIII съезда сийна кердача пятилетка хьалхарча шера декхараш толамца кхочашдара шерра социалистически ялъ йоаржаелга.

Министерствай, объединенеи, управленеи, предприятей кулгалхоашта тIадилла обкомо предприятей, гIишлош еча организацей, транспорта, юртбоахама коллективашта тIайийца декхараш кхочашдара эша хьалаш Iалашдар, социалистически ялъ шерагIа йоаржаелга, хан-хана хьа цул итогаш елга.

Ялъ дIайолаеш латт. Из чехка дIаяржаргья промышленность а юрта боахама а беррига доакъош чу а лоацаш. Яхье баьнараша де лертIараш массанена довзаш а кхетадеш а хьалхарах денгара денга дукхагIа хул цуна юкъе ухаш бола нах. ХIаране шиш моттиг дIалоац цу болама юкъе.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей де дезар да сунженцаша дIадоладаь патриотически гIулакх бохьонца хьалхашара парте XXIII съезда сийна социалистически хьалхарча шера план ханал хьалха кхочашъяра шерагIа социалистически ялъ йоаржаяра. Беррига заводашка, фабрикашка, промыслашка, транспортех гIишлошъеча организацешка, колхозашка, совхозашка сунженций кхайкарал дуьца а кердача шера даш декхараш тIаэцарга эIашбиъ тIехьдаккха а деза. Ялъ юкъе еза беза беррига болхлой, колхозхой, инженерно-технически болхлой, юрта боахама специалистий. ХIара советски сага декхар да парте XXIII съезда сийна а кердача пятилетка хьалхарча шера план кхочашъяра а лържача ялъ юкъе вахар.

Дикка дIадоладаьд керда шу Нохч-ГIалгIайчен дукхача предприятей коллективаша. ЧIоагIа хьинар айденна къахьегаш ба КПСС XXIII съезда хьалхарча социалистически ялъа инициатораш — Грознеиски крекинг-завода болхлойи специалисташи. Ударни хьесапе къахьег цу заводе установкай коллективаша, хIара денна тIехкхачашъе нормаш, заданел совгIа мехкадьатта продуктаж арадец.

Во бац болх кердача шера Грозненча автогенно-карбидни заводо. Графикаал хьалха йоагIа завода коллективо январски заданеш кхочашъяра.

Дика лел гIулакхаш дукхача колхозашкеи совхозашкеи а. БIаьстан балхашта дика кийча еш а укх шера дIаоа культураш лъувкъаде ордагIбъанна а ба, масала, Сунженски районерча XX партсъезда цIерахча юртбоахама артела колхозхой. Заьбахара план тIехкхоачашъяьй цар, цIендеш дIадувча кондицега [illegible] чалеш латт фу, дика тоаъ техника.

Цхьабакъда, массанахьа а дац гIулакхаш ниса. КIеззига яц кердача шера а шоай производственни заданеех зоархIа ца еш, дIадахача шера даь гIалаташ хIана а деш йоза-предприятеш. Производственни заданеш кхочашъяц Грознески литейно-механически завода коллективо, боъеца лържаш укхаза социалистически ялъ, дерггIа хIаман кхембац.

Кердача шера цхьаккха а предприятин хила йиш яц тIехьалесаш. Къахьега терхам тIабахийта беза хIара предприятие ритмични болх бертбала гIулакх вIаштIехьдаккхара. ХIара предприятие коллективо декхарийла я план кхочашъяра, продукце дикал лакхъяра, продукци арахецача дIайеда бедах, металл, материалаш, электроэнерги кIеззигъяра ялъкъаш даха. Из де деза керда техника, прогрессивни технологи производствана юкъейоалаяра ньагъаца.

Пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккхара а парте XXIII съезда сийленца наькъадахара а йоаденна ялъ беррига нах юкъе оаш хургья. Из халкъа болам хьалвацар а боаржабар а да партийни организацей деррига декхар.

Сухэ-Баторе кхаьчай СССР партийно-правительственни делегаци

СУХЭ-БАТОР, 11 январь (ТАСС-а СПЕЦ. КОРР.). Улан-Баторе бода КПСС ЦК Хьалхара секретарь Л. И. Брежнев парте долча СССР партийно-правительственни делегаци тахан сарахьа доттагIий долча Монголе дакъа тIа кхаьчай.

[illegible] советски делегаци тIара станце делегаци [illegible] Монгольски халкъа-революционни парте ЦК Политбюро член, МНРП ЦК секретарь Д. Молмжамц, МНРП ЦК член, МНР Министрий Совета председатела заместитель Д. Гомбожав, халкъа Монголи кхьабола кулгалду долтехьаш, хIаьта иштта МНР-ера СССР посол Л. Н. Соловьев а.

Город Сухэ-Баторе советски партийно-правительственни делегаци [illegible] эзараш нах бар.

Латташ кIеззига ха дайккхачул тIехьагIа ший ковкъе дIахо ахар поезд. Хьамхашкахьа я Улан-Батор — Монгольски Халкъа Республика столица.

Вай республика йIехан промышленности оперативно-производственни планировани система юкъейаккхачул тIехьагIа Грознески швейно-трикотажни объединене № 4 йола цех хиннай № 5 йолча хIамаш техача фабриках.

Сорочкаши шIаьча наха хачоиш техаш я цах.

Къахьегта дика болха толамаш даьхад укх тIехьарча итт дийнахьа мастерa Барышникова кулгалдеча цкха бригада.

Итт денна план 106,7 процент кхочашъяьй бригада коллективо.

Цхьа хьалхе лелаю хIамаш тегараша Рязанова Верас, Стеблинская Нинаса, Гаспарян Ольгаса.

А. СУЛТАНОВ.

Суьрта тIа: (аьрцехьара аьттехьа) Рязанова Веран Варышникова Лидан.

Н. Пашева сурт.

Свекла лелаеча хьалха латтарашта денна совгIаташ

1965 ШЕРА 31 ДЕКАБРЕРЧА УКАЗАЦА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМО ШЕКАРА СВЕКЛАЙ ХЬУВКЪАМ ЛАКХБЕЧА, ИЗ КХЕЕЧЕИ КИЙЧЪЕЧЕИ ТОЛАМАШ ДАХАРАХ СССР ОРДЕНАШИ [illegible]АЛАШИ ЕННАЙ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СВЕКЛА ЛЕЛАЕЧА ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА:

ЛЕНИНА ОРДЕН

Умалатова Задеи — Урус-Мартана района Мичурина цIерахча совхоза звеньевайна.

Къахьегама ЦIена [illegible] орден

Абубулатова ТонйтIайна — Шаьла района «Южный» ахача совхоза звеньевайна.

Еллаев Саьги Махьмада — Наьсарен района «Назрановский» совхоза бригадира.

Ибрагимов Айюпа Закрвчоа — Гудермеса района «Кавказ» ахача колхоза председатела.

Ильин Михаил Ивановича — Шаьла района «Южный» ахача совхоза директора.

Хамзаева Кхоахийна — Урус-Мартана района «Техинский» совхоза звеньевайна.

«Знак почета» яха орден

Абдусаламов Iадалсалама ШаиIнга — Грознески района «Советская Россия» ахача колхоза председатела.

Бархинова Жабраила Зизайна — Наьсарен района «Назрановский» совхоза болхлочоа.

Брянцева Валентина Степановнайна — Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза звеньевайна.

Мусаев Дауда — Урус-Мартана района Мичурина цIерахча совхоза отделене управляющега.

Мусаев Муслий Сайдега — Шаьла района Ленина цIерахча колхоза председатела.

Соловьевой Натальа Филипповнайна — Гудермеса района «Дружба» ахача совхоза звеньевайна.

«За трудовую доблесть» [illegible] медаль

Булгучев Бекмарзий Альмада — МалгIабика района «Ингушский» совхоза болхлочоа.

Быченкин Борис Григорьевича — Гудермеса района юрта боахама производственни управлене начальника.

Гайсаев Габиса Висалтана — КПСС Урус-Мартана райкома секретара.

Джуманова Жунида Солтайна — Шаьла района «Джалка» ахача совхоза звеньевайна.

Зубайраева Абузанда Хутмата — Шаьла района «Джалка» ахача совхоза звеньевайна.

Мамаев Iальвий Саидата — Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза болхлочоа.

Радуев Майсита — Гудермеса района «Кавказ» ахача колхоза [illegible].

Снегирева Махьмада Iальийна — Грознески района «Советская Россия» ахача колхоза звеньевайна.

Усманов Махьмада — Шаьла района «Шалинский» совхоза звеньевайна.

Чалаев Османа Пашийна — Наьсарен района «Назрановский» совхоза звеньевайна.

«За трудовое отличие» яха медаль

Аммаргаева Умайса — Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза звеньевайна.

Аларсултанова Катий Султана — Шаьла района «Шалинский» совхоза звеньевайна.

Амирханова Канча Сайпеха — Шаьла района «Южный» ахача совхоза звеньевайна.

Барзукаева Айшайна — Урус-Мартана района «Гойты» ахача совхоза звеньевайна.

Денаева Иде Дурбиева — Шаьла района «Джалка» ахача совхоза звеньевайна.

Ильясов Малкарнна Умалта — Наьсарен района юрта боахама производственни управлене начальника.

Магомаева Ромайна — Шаьла района Ленина цIерахча колхоза звеньевайна.

Хасаева Бунийна — Шаьла района Ленина цIерахча колхоза звеньевайна.

Хамхоева Усеената Розайна — МалгIабика района «Ингушский» совхоза болхлочоа.

Шахмурзаева Курмана — Гудермеса района «40 лет Октября» ахача колхоза звеньевайна.

(ТАСС).

СССР Лакхехьарча Совета Президиумагарен СССР Министрий Советагарен

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо СССР Министрий Советаш чIогагIа хала а хетаIа хоам бу гIаррвьана пачхьалкхен деятель, Инде Республика премьер-министр Лал Бахадур Шастри 1966 шера 11 январе 1 сахьата 30 минута лаьча город Ташкенте цIаьхха кхалка хиларах.

Л. Б. Шастри дIавалларах машаран прогресси баьхан долаш чIоагIиеш зоаргIиен къовсам латтабьрех кхI воалаш доккхо индийски халкъ а [illegible] а.

Индийски халкъа сийлахь-боккхача лидерий Махатма Гандийи Джавахарлал Неруйи тешаме гIоенча а цар гIулакх дIахо дахьаш а вар Л. Б. Шастри. Цун деношта гIулакхаш, оршта уIлаш индийски халкъа дечо гIулакха. Шийн товраш цун къахьая лейин чIоагIIбара еча йоахкхоша хетаьв да.

Советски Союза доккха доттагIа вар Л. Б. Шастри. IальсIате доккха дакъа лаьцав по Советски Союзи Индеи юкъера доттагIалла а барт-цхьоагIон а гIулакхаш дIахо дегIаккхувлара юкъе.

Шийн вина ца кхоьеш кIоарга пачхьалкхен лоархIамеро хьакъал тIадохийташ, Л. Б. Шастре дола хIама даьд Ае машар чIоагIбар, Индеи Пакистанаи юкъера дов дIадоаккхаргдолеш царна юкъе дикача довзахой гIулакхаш оттадергдолеш наькъаш лахар духьа. Из декхар кхоачашдара тIалерзаваьд дар Ташкентски декларацие тIа дIалаьбаь барт вIаштIехьа а боламаш чакхдаьнна дола Ташкенте вIашагIкхетар хиннача хана цо хьийга а.

Из доккха во дахах чIоагIа гIайгIа еш а цIенача дег тIара хала а хетаIа Инде правительстваьга, индийски халкъаьга, венначун дезалга ходам бец а а СССР Лакхехьарча Совета Президиум, СССР Министрий Совет, дерригаш советски халкъ.

Укх гIайгIанерча денош советски халкъо Инде халкъа дош лу шийн цунца цIаькха а хувца на дуьн лежарий уIлаш а доттагIалла а хургдалерах.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ.

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

ЦУН ТIЕХВОЗАЛЛЕГА ИНДЕ ПРЕЗИДЕНТАГА ДОКТОРТА САРВАПАЛЛИ РАДХАКРИШНАНГА ЦУН ТIЕХВОЗАЛЛЕГА ИНДЕ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕЧА Г-ога ГУЛЗАРИЛАЛ НАНДАГА

Советски халкъа доккха бохам баьнлар гIорваьнна вола Инде политически пачхьалкхен деятель Премьер-Министр Лал Бахадур Шастри хамаза кхалхарах хIаьчача бIало.

Шийн Даьхенна къаман мукъаме яккхар духьа къона волча хана вена Махатма Гандеи Джавахарлал Неруи вулгаша къовсам латтабаьб Л. Б. Шастре, Шийн дийане лаар хьакхийкадаьчула тIехьагIа деррига шийн дIахора цо шийн халкъа дена гIулакха, индийски пачхьалкхе чIоагIъяра. Пачхьалкхени политически деятель хиннача цун тIехьаьнна дика гIулакхаш къьоста къьага гучадаьккхар Инде премьер-министра поста тIа из волаш.

Л. Б. Шастре доккха дакъа лаьцар машара духьа халкъашта юкъера барт-цхьоагIон чIоагIдара гIулакха юкъе. Из керте латтача правительства дарргIа а шийса а дIахо кхитьар халкъашта юкъера доттагIал чIоагIдара тIаерлаь йола машар беза арахьара политика. Дукхьаа из кхоачаш хилийтара хетадаь Индеи Пакистанаи юкъера гIулакхаш лар тIа дахар духьа цо хьийга конструктивни къа. Л. Б. Шастре цIерах кулг таIадаь йола Ташкентски декларацио — Ае а доргадаб йола дуьне тIа а машар чIоагIбара гIулакха юкъе лаьца Iалашъяло доккха дакъа.

Советски Союза доккха доттагIа санна хIаьхха а вий ца волийташ Л. Б. Шастри дагалоаттавергья советски халкъо. Цо дукха хIама даьд индийски советски халкъашта юкъера хадаргдоаца доттагIалли эйха барт-цхьоагIон гIулакхаши дIахо дегIаккхувлара.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумои Советски правительствои чIоагIа хала а хетаIа ходам бу индийски халкъага. Хьога, г-дин Президент, хьога а, г-дин Премьер-Министра декхараш кхоачашдеш вар, Инде эррига правительстваьга.

Оаха Шутара дох дег тIара хала а хеташ оаха ходам беш хилар венначун дезалхошка дIахайтар.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный.

СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин.

ТАШКЕНТСКИ ДЕКЛАРАЦИ

Ташкенте вIашагIкхийттача а Инденеи Пакистанаи юкъе латта гIулакхаш дийцача а Инде Премьер-Министреи Пакистана Президентеи ухаша дIакхайкаду шоай мехкашта юкъе вIаштIехьа долеи машареи гIулакхаш юхаметтаоттаде а шоай халкъашта юкъе дIа-юха дувцар кхеталерах доттагIалеи гIулакхаш хилийтаран гIо де а чIоагIа лаьрхIа шоаш хилар. Уж гIулакхаш вIаштIехьдоахилта 600 миллион дола Инден Пакистанен халкъий лакара хьал тоадаре хилаза наргдоаш лаьрхI цар.

I.

Инде Премьер-Министри Пакистана Президенти раьза хул Инденеи Пакистанаи юкъе ВIашагIкхийттача Къамий Организаце устава хьежа Инденеи Пакистанаи юкъе дикача доалааце устанаш хьежа Инденеи Пакистанаи юкъе дикача доалаце гIулакхаш хилийтара шинна а оагIоно деррига низаш тIахой гIулакхаш хилийтара шинна а оагIоно деррига низаш тIадахийта дезаш хилара. Цао баккъу устанага хьешна низага па кховдаш Iе а шоай къовсамеш машара наькъаца къестаде а аьна тIайийц шоай декхар. Цар лаьрхIад, шин мехка юкъе дIахо кхохкам лоаттабар шоай районерча, белгтала аьлча индо-пакистански субконтинентерча, машара хьашташа а хIаьта иштта Инден Пакистанен халкъий хьашташа а мегаш ца хилар. Бокъонца из тевкал а деш йийцай Джамму Кашмири, хIаьта оагIонех хIаране йоаттIаш йола шийн позици хьа а дьехкар.

II.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб шинна а мехка эррига гераццара персонал 1966 шера 25 февралал тIехьа ца йоалийташ 1965 шера 5 августе хар лоацаш хиннача позицешка кхоачаеш тIехьашка хьаха хилийтарен хIаьта-тIоеи соцабара хьалаш шинна а оагIоно тIеи сацийтача довзон тIа кхоачашдергхиарен хьакъехьа.

III.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб Инденеи Пакистанаи юкъера гIулакхаш вIаши чуъра гIулакхашта юкъе ца гIертара принцина лаьца тIа лелабара.

IV.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб шинна а оагIоно вовх оагIоина духьала ерзаь йола ноллагIа а пропаганда мегаеш ца хилаеи шин мехказаь юкъе доттагIала гIулакхаш дегIаккхулара гIа деча пропагандина новкъостал дергхиларен хьакъехьа.

V.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб Пакистанера Инде лакхехьара комиссари Индера Пакистана лакхехьара комиссари шоай посташ тIа юха тIабахийтарен шинна а мехка дипломатически миссей боарамера гIулакхаш юхаметтаоттадаран хьакъехьа. Шинна а правительства кхоачанъергья дипломатически гIулакхий хьакъехьа 1961 шера ль венски конвенци.

VI.

Инде Премьер-Министри Пакистана Президенти раьза хилар Инденеи Пакистанаи юкъера экономически торгови бувзамаш, коммуникацеш, культурни гIулакхаш юхаметтаоттадергдолча гIулакхашка хьажа а, хIаьта иштта хIаманаш Инденеи Пакистанаи юкъе хинна соглашенеш кхоачашъяра де дезар де а.

VII.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб тIех тIа плен боалабаьраша репатриаци е аьнна ила евача шоай IаьдалашкА шоаш указанеш луш хилара хьакъехьа.

VIII.

Инде Премьер-министри Пакистана Президенти раьза хиннаб байдда бахарийн уж дIабахийтарен (къайлагIара эмиграци) проблемашка хувзаденна дола дезаш оагIонашта дIахо дувцадергхилара. Уж иштта раьза хилар баха нах дIа ца дIахийтара эша хьалаш шинна а оагIоно вIаштIехьдахара. ДIахо уж раьза хилар дов гIаттавца дувзаденна вокх оагIон кара йиса доладьен активаш юхалерзавра хьакъехьара дош дувца.

IX.

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи барт вIаштIехьбьаьннаб юкъарчаш доалцаш шинна а мехка доагIаш йола дешаш дувцар духьа правительствашта керте латтараш дола, иштта царел лакхехьара бараш а оагIонашта юкъе дIасанна, иштта царел лакхехьара бараш а оагIонашта юкъе дIасанна. Шинна а оагIоно вIашагIбеттабалара хьакъехьа. Шинна а оагIоно вIашагIйохказа аргIоацаш лаьрхIар дIахо малагIа гIулакхаш де дезар дувцаш йола решенеш тIаецара шоай правительствашварга дуцаш йола юкъара индийско-пакистански органаш доккхадаш кьачутергйола юкъара индийско-пакистански органаш.

* * *

Инде Премьер-Министрен Пакистана Президентеи дIахайкаду шаьшиъ а оагIув раьза йолча результатошка кхоачадаьча вIашагIкхетар вIаштIехьдоаккхача конструктивни доттагIал дола, баьккхьара гIулакхаш лелаярах Советски Союза кулгалхошта, Советски правительствана, СССР Министрий Совета Председатела шийна а дагахьа чIоагIа раьза хилара барзал оалаш шоаш хилар. Иштта дег тIара баркал оал цар Узбекистана правительствана доттагIал долча, халкъан шоаш сел безаме кабаьршех хьоашал даь тIаьцарах.

Укх Декларацена теша отта вах цар СССР Министрий Совета Председатель.

Инде Премьер-Министр Лал Бахадур ШАСТРИ.

Пакистана Президент Мохаммед Айюб ХАН.

КОМСОМОЛА НИЗ — ПАРТИЙНИ КУЛГАЛАХ ЛАТТ

Цу тайпаера, хайра ала йиш ю, комсомола партийни кулгалдента уьш тІехьарча шера тоадаьлла. Кагирхой хьалххе-бара гІуллакха шоанта тІаьатта бехктоккхам дика бовзаш ба юккъьанцарча партийни организацен секретараш, царна заместителаш, партбюрой а парткомий а членаш. Къона тІехье хьалхеара ялкъе вай парте хьалхашка уьттадуьй дехкараш мел бехктоккхаме да дика кхета а деш, комсомольцаш лакха кхетам болаш, кхоачамбоацараш шиъ ханнахьа гучадахен уж дІадала йовкъостал ден ховргдолаш хьалхебара декна терко ю юккъьанцарча партийни организацена.

ВЛКСМ районни комитетен моттиганкарча юккъьанцарча комсомольски организацейн балха бокъда лоархІам а беш, КПСС Назранен райкома бюрос шиъ заседане дийцар «ВЛКСМ Назранен райкома балха хьакъехьара» долш, хІаьта цунах боаггІаш бола соцам тІа а ийцар. Къаьстта теркам тІабахийта дийцар юккъьанцарча партийни организацена комсомола балха кулгал мишта ду. Партийни организацеш хІанэ дуккагІа терко е дьийнай комсомольски организаце балха.

Масала, хьаацаргъя «Назрановский» совхоза комсомольски организаци. Укказа шоэтткъа гаргта комсомолец ва. Царех нонагІа бараша хьалхле делаю производстве, хьинаре дакъа лоац совхоза общественни вахаре.

Совхоза парткомо (секретарь нов. Д. И. Мальсагов) комсомола комитета болх тІаберзабу совхоза комсомольцаштей кагирхоштей хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара. Коммунистически хьисапе къахьегарца шоашкара хьокхамаш а гойташ, совхозни производства еррига участкашка балхаш деш ба комсомольцаш. ДІадахача шера совхозе болх беш ар ворхІ комсомольско-кагиркой звено. Цар гІулакх деш 2696 гектар лаьтта дар. Районе массанена дика йоваш я бацха-дикача хьажкІаш делаерий комсомольцаний Кодоев Гирихана, Лукьянов Владимира, кхьбарий цІераш. ХІара гектара тІара 25—30 центнер фуллакха хьажкІаш чуйицар цар.

ДІадахача шера парткома заседанешка шоза ладийгІад комсомола комитета балха хьакъехьарча отчетага. Цига чІоагІа терко еш дийцар совхоза комсомольцаштей кагирхоштей хьалхашка латта декхараш, гучадьхар дукха кхоачамбоацараш, цунах боаггІаш бола соцам тІаийцар, уж дІадахара де доза хьада гІулакхаш белгал а дир.

Комсомольцашеи кагирхошеи шерра [illegible] коммунистически къахьегама ударникийн бригадайн цІераш яхар дукха. ХІане тхъаь [illegible] гаргта йоІи хІамига саги ва совхоз [illegible] хІи яккхара тІехьа къовсам лоаттабеш. Коммунистически къахьегама тІехьарча боашме дакъа лоацараша толамца лахьбу [illegible] общеобразовательни культурни баарем, [illegible] дукхахабараш деша багІа сайрийнарча школашка, техникумашка, вузашка.

«Октябра 40 шу» яхача совхоз [illegible] комитето (секретарь нов. М. В. Цуров) [illegible] дика бІарг хьоаб комсомольски организаце балхага, кагирхошта [illegible] ха гІерт.

Партийни организацена каст-каста ладайду комсомольски организацена шоай собранешка комсомольски вахара эттара лоархІамегІара темаш дувцилга. Масала, комсомольцаний производственерча гІулакхашцеи, комсомольцашна шоай уставни декхараш кхоачашдарцеи дувзаденна доклад дешаш. Юккъьанцара партийни организацеш гІерт, комсомольски организацейта хьалхашкара шоай бехктоккхамал йовзаш, массанахьа а массадолча хІамаи а шоашкара хьокхам гойташ, коммунистически моралеи нравственностеи принципаш лораеш комсомольцаш хилийта.

Белгалдаккха деза, массайолча комсомольски организацешка гІулакхаш дика ца долалга.

№ 4 йолча бараташ тегача фабрика филиала, «Экажевский» совхоза, кхыйолча партийни организацей секретараша эсала леладу комсомольски организацейта листам тедара гІулакх, царна практически новкъостал а дац. Из бахьан долаш во лел укказа комсомольски организацей гІулакхаш. Хан-ханнахьа собранеш хилаш, ламоеш а гулдаш. Цу комсомольски организацешкарча комсомольцашна эсала болх бу сонце боаца кагирхой шоанта юкъеоара, бахьан из долаш дегІаахац уж комсомольски организацеш.

Лаьттанцарен хьайбашарен продукци лакхара йола пачхахьалхен планаш хьалхашка латта социалистически декхараш кхоачашдара а, коммунизма материально-технически база хьалхьрай [illegible] хьалхеваран парта хьалхашка оттедаь декхараш кхоачашдара а юккъьанцарча комсомольски организацешка тІоала района кагиркой [illegible] декхарий декхараш да районни комсомольски организацена хьалхашка латтараш.

Из гІулакх тІерал а доаш, района юккъьанцарча партийни организацена комсомольски организацей болх тІаберзабу боахамашта хьалхашка латта декхараш сийлаца кхоачашдара кагирхой [illegible] айдара а, организаторски идеологически болх тоабара а.

М. ОЗДОЕВ,
КПСС Назранен райкома инструктор.

Йоккха котало дукъий Татаре йоккхача химе флагмана — органически синтеза Казански завода гІишлошъераши, монтажникаша, эксплуатационникаша.

Лаккха сигала урагІбахиб металлически конструкцех, аппаратех, трубопроводех бань боккха гІирс (аьрдехьара сурт). Аьттехьа — керлача полиэтиленови комплексана грануляци еча отделенех цаІ. Хьалхашкахьа — оборудоване балха режимага хьожаш ва воккхагІа вола аппаратчик Александр Качуров.

ТАСС фотохроника.

СОВДУВРГДА ХЬИНАР

Бердача шера шоай балха [illegible] кхоачаш хьара «Сунжанефть» НПУ [illegible] хьалхарча инициатива хьалахьай Новотроицкески мехкдаьтта [illegible] доаккхача завода дукахача установкий коллективаша. Январь бетта хьалхарча декади дика толамаш даьхай ноа. Бессе керте латтача № 25-2 йолча установка коллективо. Коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеча установка техноногаша декади задани 112,3 процент кхоачашъяьй.

Иштта къахьегаш я пунщ [illegible] нов. Широков керте латтача установка коллектив. Квартала план КПСС XXIII-гІа съезд хьаеллача [illegible] кхачаьхка кхоачашъе ворхІ цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СССР ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

Рузкъан кхомбари из лорадари халкъа контролерий балха тІа лоархІамердар да

Рузкъа кхоадарен лорадарен хьакъехьа Москван Ленинградни хьалха латтача промышленни предприятей коллективашта дІадоладьча патриотически гІулакхаца дувзаденна халкъа тІахьожама комитетийн группайн декхарех бола соцам тІаийнаб СССР халкъа тІахьожама комитето.

Комитето халкъа тІахьожама органаш, халкъа контролерий дукхача миллионех латта эскар уж парте хьинар дола гІончаш хиларах тарра декхарийла ду предприятешка, хьалхьен латтача гІишлошка, колхозашка, совхозашка, учрежденешка рузкъан кхоц баран из лорадаран тІехьа лоаттабеча къовсама хьинаре юкъедаха. Городий Москван Ленинградеи, Украина, Казахстана, Латве, Грузе, кхыча республикий халкъа тІахьожама комитетийн группайн метала, гІишлои из материалаши, электрически, йІохкалои энерги, доагар кходара тІехьа лоаттабеча къовсамерча балха дикача опыто хьалхьох. Йоах соцем тІа, из дукха хІама де йиш я. нагахьа санна рузкъан кхоц баран из лорадаран тІехьа лоаттабеча къовсама юкъе беррига халкъа контролераш, дукхаха бола болхлой, колхозхой, инженерно-технически балхлой, гІулакхоиа хах оаача.

Халкъа тІахьожама комитетанта тІадилла беррнгача халкъа контролерашта сметали материалаши кхоарзни цуй чотах кхи тІа продукци арахецараха йолча Москван Ленинградан хьалха латтача промышленни предприятей коллективаи инициативае хьакъехьара КПСС ЦК соцам дІабовзийтанта, де дезача гІулакхий хьадда йола ялан оттадара халкъа тІахьожама хІара группана новкъостал делга, актив до деначех дІаккхетадера.

Халкъа тІахьожама группашеи комитеташеи тІахьожам лоаттабе богІа къахьетамеи материальни ресурсаш, ахчан средстваш лорадара хьакъера партеи правительствая указанеш кхоачашъяра, цу дакъе гучадахиа кхоачамбоацараш дІадахара партийни, советски, боахама организацешта гІулакхаца новкъостал де декхарийла я уж. Из деш да шоай ханнахьа кхоачамбоацарашш цар бахьанаши гучадахарах совгІа, материальни ресурсаши ахчан средстваши йоаеш дола дерриге ханнаш чехка дІакъовла деза.

Халкъа контролераш дагалоаттале декхарийла ба, йоах соцам тІа, советски сага метала, ялата хІара килограмм, энерге хІара киловатт-сахьат, балха хІара минут, пачхьалкхен хІара сом дела хилар. Цудухьа тІагІерта къовсам лоаттабе беза рузкъан кхоц бара тІехьа вай ІалагІдаьмате бекхача боалама еррнгача участкашкеи звенашкеи. Халкъа контролераш декхарийла ба халкъа рузкъа лорадеш кхадара новшкаре хьокхам [illegible], доал ца дара, рузкъа доадарде фактаи ца дола хила, пачхьалкхен дІалатеш хІаккахета лелайе.

Рузкъан кхоц барах из лорадаран тІехьа къовсам лоаттабеча хана оттаро хьалха терхий тІабахийта бола укх декхаргта:

— учёта, метала, материалаши дІаоттаьь лоаттадара а царех пайда эцара а дІайгІорасаьккхара а, уж дІалахийтара [illegible] лела дьаха прогрессивни нормаш юкъейоалаяра, норматкеи тІехйола дапасом кІеза [illegible];

— пайда [illegible] Цудухьа [illegible] эхаш, лерш дола тайп-тайпара хІамаш, браки [illegible], [illegible] ни расходех кхетамца пайда эцар;

— оборудованех, машинех, механизмех пайда эцаята тоадара, дІаоттанза йола оборудовани махулла чехкагІа болх бе йоалайлийтара;

— машиний, механизмай, приборий техникаски боарам лакхбара, уж тешаме а дукха а ахийтара, арахецача продукце дикал лакхъяра;

— административно-управленчески аппарат кІезигъярах из царагІа хилийтарах.

Участкашка, цехашка, предприятешка метала, материалаш кхоеш дІаяхийтарен цуй четах планах совгІа, продукци арахецара хьакъехьа йола организационно-технически мероприятеш оттаеча а уж чакхйоахача а хьинаре дакъа лаца, уж кхоачашъяра хадданза тІахьожам лоаттабе тІадилад комитеташтеи группаштеи. ДикагІйола опыт, ІалманеИ техникаеи карагІдьинараш производствана юкъедоаладара дешашта дукхагІа теркам тІабахийта боагІа, наметта хьалцаца еа халкъа рузкъа лорадара хьакъера къахьеганхой инициатива.

ТІахьожама оффективность лакхъяра дикка дарсдоаца деррига гІулакхаш де декхарийла я халкъа тІахьожама комитеташи группаши. Цар балха тІехь керттердар да тохкамий, рейдий, хьажарий, заседаней, совещаней дукхал а йоацаш, практически результаташ яхар. Из деш дагалоаттале деза рузкъа кходари лорадари хоацца хІара [illegible] а йоацаш, хІара денна дола декхар хилар.

Рузкъа кходари из лорадарах партийни организацейта новкъостал дара болх беаржабеча пайда эца беш производства резерваш гучаяхара тІехьа дукхача пайда еча рейдий, хьажарий, техкамий опытах, профсоюзни комсомольски организацешца, цега йоаеи организаца цхьана беча балха тайп-тайпарча формех; тІахьожама дукхагІа юкъеоза беза специалисташ, новатораш, Іилмахой, къахьегамхой творчески объединенеш. Халкъа тІахьожам республикански, краевой, областной, городской, районни комитеташ декхарийла я рузкъа кходарен из лорадарен хьакъе халкъе контролерашца беча балха дика опыт хадданза Іемае, цунара толамагІдар хьаэца, из дІайоарже, царна хадданза новкъостал да уж хьаллаца.

Рузкъа кходарах лорадарая тІехьа лоаттабеча къовсаме хиланза-лргьяц лакхара принципиальности хьалехалгех, да йиш яц халкъа рузкъа доадара факташ, доал ца деши рузкъа доадеши бола нах общественни кхрдбара хьал оттаде деза.

Рузкъа лорадаран цуй кхомбаран тІехьа къахьетамхоца лоаттабеча юкъарча къовсаме комитетайшеи группашеи хьинаре дакъа лацар лоархІаме гІулакх да, дукха бола нах тІахьожама юкъеоачча новкъостал дерда кулах бола пайда лакхбара.

• • •

СССР халкъа тІахьожама комитете тешаш я, комитеташи группаши, беррига халкъа контролераш рузкъан кхом баран лорадаран уж гІулакхаца дакъа лоацаш хургхиларах. Цар из болх барах кхоадь метал, материалаш, кхыйола ресурсаш, ахчан средстваш мехка экономика дІахо чІоагІъяра тІехьа лоаттабеча деррнгача халкъа къовсама юкъе лоаца дикка дакъа хилда, Советски Союза Коммунистически парте XXIII-ча съездага тІеча совгІатех цхьа совгІат хилда.

Къахьегама цхьа ди

Фоторепортаж

Делкъел тІехьагІа [illegible] сахьат дене ва а. ХІанз мара байх дІа цо болебича санна беррига шоай низ тІебахийте къахьегаш ба Грозненски «Электроприбор» яхача завода штамповщикаш, прессовщикаш, сборщикаш, кхыбола болхлой. ДІадахача шера сентябрь бетта болх дІаболабир цар керда продукци, шарикови ручкаш арахецара. Цар лийрхІар кхоачашхилар ер шу дІаболуча денош. Хьалхара продукци хІоналекъа вай махкарча дуккхача городашка дІаэхьийтай.

Завода керттара лоархІача № 1 йолча цехе дІачуваьлча хьалхашка отте сурт хоза да. МугІара латтача установкаш тІа болх беш боаккхача...

Болхлоше нийсъеча продукцига хьожаш ала юкъарча дегІара цхьа саг. Из во цеха начальник Майфат Иван Павлович. Мингад шуи къахьегама толамаш ший дехча хиттаро [illegible] луш, цо аьлар: «КарагІдийнна декхараш дукха да, цхьабаьгда, цар кхоачашдеш Іо дега бац тха болхлой, къахьегама толамаш кхы тІа а лакхъеш болх беш ба хІара болхлой».

— Иван Павлович, сенца белгалдинза лерІ оаш керда шу?

— Укх кердача шере серийни арахецаргья ЭРГС яха керда установкаши шарикови ручкаши.

КПСС XXIII-ча съезда сийленца къахьегаш хІара керда социалистически декхараш тІаийцад завода коллективо. Цо доаш дехкад хьалхарча квартала план 28-ча марта кхоачашъе. Арахецача продукцига дІабола мах лоабарах [illegible] 5 эзар сом. Уж толамца кхоачашде...

...ре шерра социалистически къовсам бІаржавей цехашта, сменашта, участкашта юкъе. Яьэ кердача толамашка кхуял. Январь бетта хьалхарча декада план тІеккхоачашъяьй. Уж темпаш кхы тІа а лакхъеш къахьегаш ба завода болхлой. Керда арахецадолача шарикови ручкай цхьа дакъе бе а доаллаш Хучкурханова Асяни дІатІайода Еремеева Нина. Из а коммунистически хьисапа бола беча бригада бригадир. Разряд лакхагІа я а лоагІа я аьнна доашаш цхьатарра алапи хьаьц бригадерча хІара болхлочо. — Шиъ смена нормаш тІехкхоачаш цо еш цхьанига бола ац тха бригада, — йоах Нинас. Цул совгІа дакха а продукца дила. — Хьажал, ишта тархам тІебахийта хьаду ручка пластинчата пружина тха декагІйолча штамповщица Пономарева Валентинас, — аьлар нов. Еремеевас. Цудухьа дика хул кийчъяь продукци, ший клеймо йоалаш болх беш а хІа. Уж санна бараш кхы а белгалбаккха йиш я цу бригада.

ДІадахача шера тІехьагІачарех лоархІаш ду инструментальни участкаш Из да а дІа яштта. Продукци дІашагІа а елле арахецар озар а цу участка коллектив. Юкь тІа елар а дуккхаш цеха начальника хьатІеара сборочни участка дикагІйолча сборщикий бригада бригадир Расщубкина Людмила. — Цхьа дика хІама дегадаха хьо кхатІайоагІилга хоа сона... ...ку ала гІерт тха хьа! — хьаьтар участка начальника.

«Завода коллективо план кхоачашъяри цуи сий лакха латтара вай участка коллективех тийша да, хІана аьлча вай кийчъеча продукцига хьожаш мах бергба завода коллективо баьча болха. Цудухьа из дика кхийтаи, задани дахи тІеккхоачашьям лаьрхІад бригадаша. Цу даьхъе шера из йоаллай бригадаша керда ЭРГС яхача установкейи шарикови ручкаьи дикал укх гергтарча еле дунен дикагІйолча стандартагашка кхийтара. Бригадаша нійца а ца Іеш къаьст-къаьстача болхлоша завода деле декхараш тІаийцадь. — Из гІулакх чІоагІа дика да, цох вай участкано баьнна а ца Іеш завода ерригача коллективана а пайда бергба, — аьлар участка начальника Герасимов Алексей Петровича. — Цог-м пайда бергхилар хІанаваьа а гучедаьйнад ткъона, — аьнна жоп делар Расщубкина Людмилас. Хьалхе дІадахача денашта смена нормаш 120 шарикови ручка хІашагІболаш хиннача Саломахина Танис. Черкашина Екатеринас 200 совгІа ручка хІашагІбоал хІара сменах. Цул совгІа лакха а я продукци дика. Иштта дехгара денга хьинар совдоахача коллективо лерхІ КПСС XXIII-ча съезда сийле 27-ча марте квартала план кхоачашъе, планал совгІа бІаьш сомаш мах бола продукци арахеца.

В. КОСТОЕВ.

Сурте тІеж (аьрдехьа) Пономарева Валентина шарикови авторучка пластинчати пружина хьадеш я. (аьттехьа). бригадир Расщубкина Людмилеи сборщица Саломахина Танйи кийчъе ручкашка хьожаш ба.

И. Плиева суртеш.

ДАГАЛАТТАР КХОАЧАШДАРА

Кхоачашде дерзІаш цхьанца хІама хул хІара сага. Шо мел дер цу хІамаьга сатувсаш, цунга сихагІа дІакхача безам болаш ду цо. ХІамах бІукъожабеш хилац цу тайпара воца саг. Иштта хІамаь дег чу дежа я Арсанукаева Лиза. Институт яккхар, лийша а дийша наха йиш махулла дукхагІа пайда бар да цуна дагалаттар.

Швея-мотористка гоазал а Іемаьь швейно-трикотажни объединене керттерча фабрика пошивочни цехе болх бу Лизас. Машин йовзаш а машинаца цІагІа цхьанна хІама тегаш хиннаяте а кхераш ера из ши шу хьалхагІа фабрике балха йоагІаш. Бакъда, фабрике болх беча кхалнаха шоай йиша санна тІаийцар Лиза, из сихагІа болх бе Іомаь гІертар. ДукхагІа йолча хава Лизайна юхе бІаргаго йиш яр цу хана участка мастер хинна Новикова Мария, эшача новкъостал де кийча бар Давыденко Таня, Ега Лена. Иштта гонахьа мел вар безаме, Іемерза хиларо новкъостал дир Лизайна хІамаш тегара говзал сихагІа Іомае.

Участка комсомольски организацена балха еначь хьалхарча деннобше а хІаийаар керда комсомолка. Лиза кийча яр моллагІа шийна тІадилла гІулакх кхоачашде.

Йиш яц аьна, е могаргІац аьнна шийна тІадилла гІулакх Лизас кхоачаш ца деш моттиг нийсъеннаяц укх ши шу гаргга йолча хана, — йоах участка комсомольски организаце секретарь йолча Тлисова Майас.

Самодеятельность яІашагІьеллала хава яггара хьалхарчарца хоре дІаязъелар Арсанукаева, сайрийна ше дешаш яь а. Массадола хІама кхоачашде низ кхоач цун, хІана аьлча наха тІера, уж раьза хургбар де гІерташ я из. Цудухьа коллективе а лоархІаш, безаме сий деш я Лиза.

ХІаьта болх-м буца а безаш. 120—130 процент норма кхоачашъяр-м тамаш е езаш а, е хувца дезаш а хІама дац, яхаш хувцаш цо. Саккхат нийсденна яІалла кхеэйтанц цо тега хІама.

— Кхыча тайпара хила йиш а йий из? Са болх безий из? — йоах цо. Цу дешаех кхетаде йиш яр Арсанукаева Лизех йиза болхло хинна аьннилга, хІанначул тІехьагІа из михчахьа хуле а къахьегамца мара цун ираа доацилга.

ТІаккха дешар? Из хІанз гаьна дац: кхьа шу дьалча сайрийнарча школе итт класс яьккха а яьнна ший дего къоабалбеш йолча институте деша гІоргья Лиза.

Иштта хоза яхаш, хьаьнала къахьегаш я Арсанукаева Лиза. Из яц цІи хеза саг, цун кхийнадац наха доккха гІулакх де, из я вай мехка коммунизм хьалъяра хьинар ца кходеш къахьегача эзарех цаІ.

М. МАЖШАРИПОВА.

ДУНЕН ХАЛКЪИЙ ЮКЪАРА ХУЛАШ ЛАТТ ЛЕНИНГРАДСКИ АЭРОПОРТ

ЛЕНИНГРАД, 4 январь. (ТАСС). Нева тІарча города дунен халкъашца дола фецара бувзамаш Хельсинке'йиъ рейс яр мара доацаш хьда дар кІаьвалаца, хІаьта аккал хана — кхы а кІира ши рейс йора Лондоне. Дукха ха йоаншаш соглашени ший кхоъ керда фецара лини хьеллара хьакъехьа: Ленинград — Амстердам, Ленинград — Рим, Хельсинки — Ленинград — Сочи. Финляне столицера Іаьржача форда тІа хьаккхачара диъ сахьат мара эшац.

Цу туристски маршрутех йола полеташ дІайолалургья вай йутт юкъебахача хана.

Къаман доходи халкъа хьал-торои

1965-гІа шу дІадахад. Беркаге а творчески а къахьегаш чекхдаьккхад из советски халкъо. ХІаьта хІана душа йиш а я дІабалача 12 бетта дахь фуд, сейлаьь-боккхача социалистически мехка къаман рузкъаш мел дегІадаькхад.

Экономически практикеи теореи я экономически дегІаахара суталаш эттара юкъагІарча тайпара хьалхувкха универсальни критери. Вай хьехаер я къаман доход.

Саго сага эксплуатаци елга доацача социалистически мехка дуккхалара а юкъарчал доацаш а бола бувзам ба къаман доходан хилкъа хьал-торонеи юкъе. Къаман доход алсамъялча — еррнгача общества, хІара дезала вахара хьал тоалу.

СССР-е къаман доход лакхача сухвлаща а капиталистически мехкашкарчул сихагІа а дегІаух. Иштта, 1951—1964 шерашка СССР-а къаман доход юккъера лаьрхІача шера керта алсамйийнай 9,1 процент, США — 3,3 процент, Англе — 2,6 процент. Ялх шера чухьа СССР-е къаман доход. вІаши нийсде йиш йолча мяьхаица лаьрхІача, 1958 шерарча 127,7 миллиард сомагара 1964 шера 189,4 миллиард сомага кхачналца дегІаевай Юккъанца даьча лоархІамнина диллача 1965 шера кхы а 6 процент алсамъьннай из.

Цу тайпара да харддулургдоаца а, англичанаша оалаш махиллара, шоаш яхачутІера ца дувла бакъдараш. Цхьабакъда, хІанз доазол нехьара беррига обозревателаш бакъдараш теркалдеш хилара гаьна, къаьстта а бакъдараш буржуази публицистийн социологийн концепцешта дуьхьал доагІаш хилча. Американски «Ферст нашнл Сити бэнк оф Нью-Йорк» яхача бюллетена тІеххьарча номерех йолча цхьане тІа арабаьннаб ер хоам: «Россе тІеххьарча шерашка ньоастам боллаш лохьеннай къаман доход». ХІара кІирагІа арадувлача французски «Норт републикен» яхача газета а бІарам бац онеял дехьарча ший коллегаел тІеххьаиса, цо йоах «1959 шера дешиа кІезиглуш хьенай СССР къаман доход».

Лакхехьа йоалалай американски бюллетена а санна, французски хІара кІирагІа арадувлача газето а гуччахьа харц доллашехь а хьадага дувцаш дувцашдараш кІалтІаккховсаш йола цифраш. Шоаш вздер дешаш бараш гуччахьа Іехабе гІертарашца полемика йолае хьашт а дац. Са безам ба цу деша буржуазни экономисташа къайлаххувкхаш йола оагІув белгалъяккха.

Социалистически система хадданза халкъа потреблени дегІаадарца хьашт долаш я. Иштта я Коммунистически парте. СССР-е доал деча парте политики. Советски пачхьалкхен политика.

Къаман доходан структурера потреблене дакъа шерагара шерага дегІаух. Къаман доход 6,4 процент алсамйоаккхилга белгалдаьча укх 1966 шера а 6,8 процента дегІайоагІаргья потребление фонд. Іоадечув фондах цхьа дакъа чуІера дола цІеное, школаш, больницаш, бахам бола нах Іалашбеш йола культурно-бытовни коммунальни учрежденеш хьалъярга додаш хилар дІалаьрхІача. Халкъа эшараш кхоачашде лаьрхІача дерригача материальни рузкъах дукха совгІа-эшанагІа доацаш Советски Союза къаман доходаш 80 процент, е пхи даьккъах диъ дакъа хул. Из кхыметтел социализма хьалашха а хиданазйола цифра я!

Цу боарамах дІа тІадайар дукхадолахийта дегІаргдоаш да оалаетна хьалхарча шера — 1959 шера — СССР къаман доходан юкъерча потребление даьккъах 71,5 процент хулаш хинна хилар.

1966 шера СССР халкъа боахам дегІабоалабара плана эм баьккхача бІаргашта гучча хьоти советски халкъа материальни хьалторо дІахо айяра тІадерзадаь социалистически пачхьалкхено чакхдоахача гІулакхий ІалагІмате йоккха масштаб. Из холу хьона халкъа потреблене хьаделга дегІадахара нонагІа лакхагІарча темпех а, наха чІера дола цІеноши хьаделга сихдарах а, советски халкъа унахцІеноши царга бахаш дукхагІа ха яккхийтарен еча йоакхонах а.

Кризисаши лохлуш хилари доацаш йола социалистически экономика хадданза дегІаухаш хиларо йиш хулийт къаман доход дІаса хьежаяра пропорци дикка толашагІа хилийта. Иштта, нагахьа санна тІом йистебаьнначул тІехьагІарча хьалхарча шерашка бахаш болча наьха реальни доходаш лакхъяра керттера кикъ потребительски товараш кагарий дохкара махаш лохдар хиннабале. ТІаккха тІехьарча шерашка керттера кикъ — алапеш лакхдар ба, цу тІа а халкъа потреблене товарий махаш хадданза юкъ-юкъе лохдеш хилар юкъера дІа а ца доанкхаш. Цунна гІо дир чакхдаьккхача халкъа боахама дерригача доакъошкарча болхлойн гІулакхерча наьхен алапеш нийсдаь яІаттІехьдахаро, алапеш лоха долча бахаш болча наьха группашкара подоходни налог йоахилга дІадаккхаро, иштта кхыдараша.

Нагахьа санна общественни фондашкара къахьегамхошка кхоача царна дІателараши льготаши дІалерхІаш хилча, тІаккха халкъа боахамерча болхлойн гІулакхерча наьхен алапех 1964 шеррехь я 121 сом хиннад, хІаьта промышленни болхлойчох — 134 сом.

1965 шера болхлойн гІулакхерча наьхен юккъера лаьрхІа дола алапи 5,5 процент дегІаденад, планага диллача хила дезача 4,5 процента вогаметта, хІаьта колхозхой доходаш — 10 процента. Юрта боккха пайда хургба 1966 шера юртбоахама техникаи цун запасной доакъойи керда махаш юкъедоаладарах, производственни хьашташта эшача электрически энерге тарифаш лохъярах, юххера а, кагарий дохкача кхачани промышленни товарий махаш лохдарах. Беррига а дІалаьрхІача из пайда хургба 900 миллион сомал тІех.

Терко тІайодаш да бахаш болча наьха сага сих лаьрхІа СССР-ей керттерча капиталистически мехкашкарен къаман доход вІашак нийсъяр. Иштта, советски статистике тІаийцача методологех, 1964 шерарча долларашца лаьрхІача маьхашка диллача, бахаш болча нахах сага сих юккъера лаьрхІача кхоачар: СССР-е — 1013, США — 1929, Англе — 1079.

Цхьадолча капиталистически мехкашка бахаш болча наьхах сага сих кхоачача къаман доходан хьокхам лакхагІа бале а (хьоаха цу еш юстара ют вай къахьегамхойн буржуазен доходашта юкъе йоаль ла Іалаьмате йоккха юкъ) вай мехка къахьегамхой дукха а совлеиаш я: бе болх боацилга доацаш хилар, кхоанарча денах тешаш бенна хилар, дунен тІа эггара лохагІа дола квартирий махаш, лахкагІардар а тІехьа мах боацаш дола дешар, мах боацаш дола медицински новкъостал, дукха а кхыйола къаман доходан чотагІара льготаш.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума кІаштІехьа а яьнна, СССР Лакхехьарча Совето къоабал а йола экономически реформа кхоачашъяь чакхъяккхаро Іалашду СССР социалистически производство а къаман доход а дІахо дегІаяр, хІаьта из талхаргбоаца къахьегамхой хьал-торо лакхлургхилар тешаш а ба.

Борис СУРГАНОВ,
АПН комментатор.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 13 январь, 1966 шу.

ЛОАМАН ЙИIИЙ ХЬИНАР

Тхена дика дагадоагIа IилмахочуIн дараш санна хIаман вем бола бIаргаеаьнаш доахка бIаргаш дола йоI совхоза йоккхача коллектива юкъе еса.

Из доаман йоI я, ниьарча къахьегамцара беша совбаларо йолайир из укхаза. Эггара хьалха совхоза лаьтта лоархIамера юртбоахама культура—шекара свекла кхее йолаьча шера денз хьайолалу Муслиева Тамарий къахьегама биографи.

Шекара свекла кхеерий зIамигача звенона вуьгалдар Тамарас найрра хьатIаийцадале а, е цуьна а е боккха агроспециалисташта а хацар лоамашта юхе ядача Нохч-ГIалгIайчен районий климатически хьалашка шекара свекла кхеера технологи.

Бакъда, района производственни управлене боккхагIа болча специалистана маьлхара, шекара свекла кхеара хьалхара опыташ йир Грозненски опытни станце Iилман болхлоша. Цхьабакъда, салаш махкIара, практикаца чIоагI ца ен Iилманца баккъаьча опыто дика лоькхамаш гойваргдацар. ХIаьта ниттта цу хьалхарча шера шиий нойкъостаница цхьанй Тамарас къахьегамах ца да алараI боккха бала Iайшар: планах боагIачул кIезигагIа хьуркъам кхебир звено.

Из санна дола гIулакх хийсдеча хулеш махиллара, Тамарий звеноцара членаш тайп-тайпара къамаьлаш де баьлар.

— Хьайна ца хов гIулакх хьатIаьна дагIадар Iа Тамара, — йоахар цуга звеноцарча мехкараша.

— Довгачь маьлха дийнахьа хьалар Iоухаш къаьлийгача гураха кенигаш нйделга дукха сакъердаме гIулакх дац, — йоахар кхыбараша.

ХIаьта цхьабараш звеноцара дIа а баьина шоалга пайдаверча хьычо балхаш тIа дIабахар.

ЧIоагIа дега Iетташ хиина лийлар из цу деношка. Цхьабакъда, тхъе шу даьина йоI шийх бIубенна яр. Района производственни управленен совхозен специалисташца каст-каста латайоалар из. Украина, Нохч-ГIалгIайчен арахьа ядача Краснодарски, Ставропольски крайшка шекара свекла кхеара опытах дола литература лешар цо.

— ХIана дергдац, хIана деаргдац, мехкарий, — ахаш шиий нойкъостий тебора Тамарас. Дика хьуркъам кхебергхиларах тешам болийтар цо.

— Лехача массана коредоагIаргда, ле лерхIачуй ний кхоачаргба. Йоаштё дагалийтар вай кхоачашдергда...

1963 шера бIаьсти хьалха ера йаккхаа лоамашта юхе ядача районашка. Февраль бетта дукха дилла хиина лаа сиха дошадир марте хьежача бIайхача малхо. Тамараси цун звено членашен чIоагIа сатувсар хьуркъама тIехь къовсам дIаболабе болх да хьатIаихкачарг.

Йоккха еца а хIаме йолаш яр книжкаш тIарак Iай хиинача агрокурсашкем Iоьмаь культура лелара еша опыт.

ХьатIаьоагIача шейн зе деача балхий ерригача процессашта боккъонца анализ йир ерригача звенос: мел тасса еза а техка минеральни органически удобренеш кхай тIа дIайихьар, гурахьа а лаьттанцара тIовдал соцаеш хий диллар, шекара свекла дIаьовргйола ха бехгаийир. Цхьабакъда, хиниша арабовла хьалха дар. Тамарийна хIана дика хоара шекара свеклана дукха тIоалал еилга. ХIаьта из хкоачам болаш а яр.

Юххера а дагадаьхка денош хьатIаккхаьчар. Заба аьла хиинача сахан тIа гIолла хьалхара культиватор дIайолаеннача хана Тамара ме хьожар лаьтта кийчдара тIеххьара беча балхага. Тракторист гIалат вьина мотт ниисъелча магийтацар йоIо.

— Шоана хIаьдача сахама гектараш еза, хIаьта тхона — лаххара хьуркъам.—Из а аьле, яь брак тоайтар цо.

Шийгара а звено членашкара а дикка дIадехарах, агротехника правилаш йизва кхоачашъярах, керттера, массаволчо уйла тIалхийта цхьа барт болаш къахьегарах хьалхара толам баьккхар звенос — Тамарий звенос хIара гектара тIара 636 центнер мерза овлаш даьхар.

Практика йолаша шолех бIубеннеи болча Тамарий звено членаша шоллагIча шера шекара свекла хьуркъам кхы а совбаккха лаьрхIар.

Нагахьа санна хьалха Тамараси цун нойкъостийнен продукце единица ахкарга дIадолар кIезигдара дукха теркам тIабохийташ хиннабеце, хIаьта хIанз беррига теркам кIезигагIа дIа а дохийташ хьуркъам лаккхбара тIабалийтаб цар.

Цудухьа кхьаи дийнахьа отделене управляющеца къамаьл дир Муслиева Тамарас.

— Кох тIара салхарш деладеча фермана юхе улача лаьтташ участок звенона хьакъоастее, аьнна агрономага Iа распоражени аьлаьна дIагIоргъац со ух кабинетера, — аьлар цо.

Массадолча хIаман дика лаьттув болаш яр из участок. Керттердар фу дар аьлча, хьакха органически удобренеш гаьмара ихаьй езай ху-лар звено, цу гIулакха дукха къахьегам дIа а бохийташ, хIаьта хIанз из къахьегам кIезиглора, цудухьа продукце центнер аккхарга дIадолар кIезигде йиш хулар.

Цу шера Джуьнаидов Солтас кулгалдеча малача хьалха бригадаца социалистически ях лоьнача Муслиева Тамарий звенос хотало лаьккхар. Цаанах цхьа центнер аккхарга дIадахийта дезар 59 кепиг кIезигдеш мукъера лаьрдIача хIара гектара тIара 420 центнер шекара свекла лаькхар кхалнаха.

Денгара денга лаккхера Тамарий балха говзал. Ше кхетамца болх беш, къахьегама керда толамаш даха лий нойкъостий дегаш ураоттаде лаьрах ссий даьлар Тамарий.

КПСС ЦК мартовски Пленум йолаш, хIанз парте чеен йолча Тамаре, шекара свекла кхееранга Пленума решенеш еша. Дика кхеталайташ дIадовзлийтар царна Тамаре цу дикача документа хIоарга маIан.

Шоай тхьамадана дагадохарца семилетка тIеххьарча шера шоам деваьча балхана план а оттаь, аьхкара социалистически деххараш тIаийцар цар. Цуьца цхьана дIадахача шерашка санна шекара свекла дIаьовргйола лаьтта шердараш цуна хьуркъам лаккхбаран тIаберамбир цар шоай керттера теркам.

Дика толаьча лаьтта цхьатарра нийсача мутIарех хьатIаьлинача свеклас бIарг хьоастача хана дIаьккха дега ца хиикар хилар: провоелечкий медведкин яха бацоахка хIамаш хилар плантаца тIа.

Юртбоахама хуламерча садоахкача хIамашта духьал къовсам бовржабир звено членаша. Шоай тхьамадаца сабелгало йоалламо а кхай тIа арабуьлар звено членаш. Самолеташца хдохиминаташ товсарах кхоачам бацар цар. Кулгашца мутIарашка кхы а фу дIадуьш, юхейжа садоахка хIамаш йореш сарраца болх бора кхалнаха.

Хьийтача кьах хьахиинача кастлашха дог гIоадаькхар. ХIара погонни метра тIа мел еша растени хьатIаьлар.

Дукха хIама ца эшаш 18 эзар центнер шекара свекла лаьлар Муслиева Тамара звенос мил гIулакх деш хиинача 40 гектара тIара. Из хул хIара гектара тIара 442 центнер.

Иштта шерагара шерага шекара свекла дIаяьо лаьтта (шерд) звенос. Цун хьуркъам лакхбеш Нохч-ГIалгIайчен лаьтта шекара свекла кхеара боккъонца бола мастераш хинна царех.

Халкъа йоахам дегIайоалабеча лоламаш тIарах керда цу хьатIаьхьчаш Нохч-ГIалгIай АССР-е Ленина орден дIарах бола дог гIоа кхоъ сиха дIабаьржар юрташка. Цунне тIеххьа Социалистически Къахьегама Турпал яха сийлен цIи еннача Российски Федераце шекара свекла кхееча тхкаь итт сага юкъе Муслиева Тамара хиарах дог айду хоам бера из ахача Шали района «Джалка» ахача совхозе.

—Кердача пятилетке кхы а дикагIа къахьегаргда оаха, кхы а дукхагIа шекара свекла кхеергья оаха! — йоал Тамарас.

Иштта шоа кху шоай нойкъоста сонгIат даларах Социалистически Къахьегама Турпала цIи лелача Муслиева Тамарий звеноцарча мехкараша а.

Iана деношка агрокурсашка къахьегама керда методаш Iомаеш ба шекара свекла кхеераш.

КПСС XXIII съезде сийна хIама тIагIертта къахьег звено членаша.

Х. ИСМАИЛОВ.

СУРТАША ДУВЦ

ГОРЬКИЙ. «Красная Этна» ахача заводе сов дика къахьийгад ухь шера Крутовцев Василе кулгалдеча иальвонишний бригаде. Цкахал совгIа хьаддьна бала-лента 6000 тонн а коллектива чоте. Ихьал делча металах кийчу йиш а ихьерча диаметрах йолча подшипникашта лаьрхIа 100 миллион сепаратор. Крутовцев Василе бригада областной Сийлен доска тIа яздина.

Сурта тIе: (аьрдехьара аьттехьа): Федор Яковлевич Архипов, Василий Иванович Крутовцев, смена мастер Алексей Александрович Морозов.

В. ВОЙТЕНКО сурт,
ТАСС фотохроника.

УЗБЕКИСТАНА СУВЕНИРАШ

Художественни промыслашкаи мала лаьоргаш — мазален боалбеи республике хьалхара хотана Намаша — хьайинзай Узбекски ССР торгови палата эза. Укхаза дIайолаенний ер шерё кулхе бала «Узбекистана сувенираш» ахача конкурсе котбаьннарий парад. Дика могабача республика мастерашца цхьана цига дахье лацар Москвера, Тулера, Черниговера, Подольскера, Кировера, кхыча городашкера баьхача къаман прикладни искусствана мутIахьарбараша.

Яла бIаьннея малагIа сувенираш дикагIа лаьрхIар жюрё! Уж а хьалкара премий еша «Таьшкеркушкаи яхача фабрика художника-модельера Г. Шкларска узбекски куклаш. ЧIоагIа хозен теркам тIеоазаме а керамикаи фарфорани а цхьайола сувенираш. Могадаьд дукхача боарьмак уж арадеицагга.

Сурта тIе: художник-модельер Г. Шкларская «Таьшри Зухра» звено кердача техникаца.

В. Коломенникова сурт.
ТАСС фотохроника.

БАТУМИ. ХIара шера салоIаш 5000 саг хуш хIаьха шиъ 300 шу дар белгалдоаккхаш йолча «Аджария» ахача санатор.

Сурта тIе: санаторе салоIаш бола нах. Аьрдехьара аьттехьа — Азербайджански ССР Касум-Исмаиловски района Азербайджана цIерахча колхоза тракторни бригада бригадир Джафар Гасанов, Башкирера Адрианова цIерахча колхоза механизатор Кашиф Шаипов, Туркменски ССР Энгельса цIерахча юртбоахама артела колхозхо Аман Маллаев, СССР Госплана инженер-электрик москвич С. П. Петраков.

В. БАБАЯНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Унахцlено лораяра—массаза терко

Советски медицински Iилма доккхий толамаш даьхад эггара эргаргIча доакъошка: дукхача лазарашта дарбаш дара атомни энергех пайда ийбара; нехкашта, дега цIий лелача пхьаьашта йоккхагIа йола операцеш е Iомаяра; кхыча наьха цIий чухийтарца дукхача лазарашта дарбаш дара; иш бола антибиотикаш, химиотерапевтически препараташ, кхыйола дика дарбашка йола молхаш хьаяра доакъошка.

Цхьабакъда, хетаргахьа эггара доккхагIа а гуш дола а толамаш даьхад дукхача инфекционни лазарашта дукхьал болча къовсама хьакъехьа. БIаьн шерашка адамлена доакъаза кхихьай кIигаш дуьнах хилара, дIайха лазараш, чума хулаш хилара. Цун Iалаьмате дукха нах йоабеш хиннаб. Революци хиналехьа Россе холера хахча лазарех вениш 2 миллионаш тIех саг. Европе бахача нахах дукагIа дакъа хизлаз бараш чума яхача эпидеме йоабаб XIV бIаьшерене.

Нагахьа санна лаьрхIа цу лазарча цифраш уйла йича, тIаккха кхетаргда уж унзара лазараш СССР территоре тIара дика дIадахар мел тIехбаьина боккха советски унахцIено лорайра толаш ба. Советски унахцIено лорайра органаша толамца чакхбоах инфекционни лазарашцара къовсам.

Царцара къовсам къаьстта а шергIа баьржаб «СССР бахаш бола нах медицински хьакъехьа Iалашбара яр унахцIено лорайра дIало тоабара де деача гIулакхех» бола КПСС Центральни Комитетех СССР Министрий Советех соцам арабаьнначул тIехьагIа.

ХIанз хьалхашка оттадаь брюшной тифах, кIажъулача йоахарех (коклюшах), ченна хулача лазарех, бруцеллезах цамогаш хулаш хилар хоаламбалаш леххарех дифтериа, полиомелит, туляремия яха лазараш хургдоацаш дIадахарех декхар.

Вай мехка инфекционни лазараш ца хилийтара гIулакхаш чакхдохаш а царца къовсам лоаттабеш а ба ерригача специальностех бола медицински болхлой, эггара хьалхагIа участкови лораш а болаш. Цу балха хулгалдеш а лаьрхIа йола организаци — санитарно-эпидемически хьалхара служба. Изар ца хилийтар —советски унахцIено лорайра болхлошта хьалхашка латта керттера декхар да.

Инфекционни лазараш кIезигагIа хилийтара а дIадалара а тIадерзадаь деча дерригача гIулакхашта юкъе доккха дакъа дIалоаш профилактически прививкашта. Уж керттера роль йолаш а дифтериа, кIажъухача йоахаранца, столбнякаца, туляремица, полиомиелитаца болча къовсама юкъе.

Вай республика хIара районе а дарбан - профилактически учреждене. Цар боккха болх чакхбоах дIа-юха дуьла лазараш ца хилийтара, эггара хьалхагIа бахаш бола нах профилактически прививкашта чулацара гIулакха а боахаш.

Вайта йолаш а дифтериа, кIажъуха йоахараш, столбняк, полиомиелит, кхыдараш санна долча лазарашта духьала тешам болаш йола вакцинаш.

Дерригача берашта профилактически прививкаш яра боккха болх чакхбоах медицински болхлой укх коллективаша: Ведана района (керттера лор А. Э. Хункаев, санитари лор— С. С. Алиев), Сунженски района (керттера лор — В. М. Резник, санитарни лор — Л. Г. Лысенко), Шелковской района (керттера лор — В. Ш. Абрамян, санитарни лор — О. К. Прибыткина), Курчалоевски больница (керттера лор — М. А. Бадиев). Укхаза дика кIаштIехьаьлкхай берий учет, хIара бера шиий ханнахьа е йоагI-йоагIа прививкаш ю, берашка халлаша хьежилга Iалаьйдаь. Ше-шегIа хьахинна хIана дац цу районашка дукха а за хьалха деза дифтерех, полиомиелитах, столбнякаш берашц цамогаш хулаш ца хилар.

Цу районий медицински болхлоша массе а хана хаддаза чакхдоах цамогаш бераш гучабазара хоашка чу а уттташ тохкамаш деза, советски партийни организацешца цхьана чакхдоах мах бахаш йола моттигаш санитарни хьакъехьа дикагIа хилийтара гIулакхаш, брюшной тиф, чей ца хилийтара доха керттера гIулакх из доландаь.

Йоккха терко ю медицински а гигиенически а знанеш дIайовзийтара. Медикаша, моттигашкарча общественни организацешца цхьана кха а хьегаш, къахьегамхошта гигиенически кхеташ телара болх чакхбоахача моттигашка инфекционни лазараш кIезигагIа хилийтара доккха берзат дьиннад пуннх. Ведана районе, кхыметтел гаьнна ядача нах баьхача моттигашка а тIехьа, медикаша хIара денна хьехамаш ду дукха а болча наха, дукха лекцеш еш, тайп-тайпарча медицински темаех лаьца йола беседаш ю.

Цхьабакъда, алхха цхьан медикашка чулоацалургбац дIа-юха дуьна лазараш ца хилийтара бола беррига болх. Цу балха кIезигa нойкъостал лоаттаде дезаш яц Шеча жIоргеи Шеча ахбеттен общественни актив. Санитарни инспектораш — дика гIончий ба промышленноста предприятешка, торговлен общественни кхачани предприятешка, юртбоахама производстве санитарни тIахьежам лоаттабелга чакхдахара.

Медицински болхлой дика гIончий ба г. Грозни, г. Гудермеса Шеча жIарга общества активисташ. Медицински болхлоша из актив кийч а ю, инфекционни лазараш ца хилийтара чакхдоахача гIулакхашта цунах хIара денна пайда а ийбу.

Медицински болхлоша общественноста, партийно-советски организацешца цхьана къахьегаш хилча мара дизза эшидулургдац дIа-юха дуьла лазараш.

Л. ВАСЮК,
республикански санэпидстанце лор-эпидемиолог.

БIаьстанна кийчлуш ба

[illegible] чакхдаьнначуа 1965-гIа шу Урус-Мартана района «Гехинский» совхоза-болхлоша. Юртбоахама культураш дика хьуркъаьй. Планах 17 центнер мара йоацача 25 центнер кIа чуийцад совхоза цхьоалагIча отделене. Планах лаьрхIачул дикагIа хьийкъай хьажкIаш, шекара свекла, тхьамка, иштта кхыйола культураш. Дика оарцагIбаьннаб совхозе укх шера чубахьаргбола хьуркъам лакха хилийтара. Гурахьа хув аьаташ агротехнически дикагIача хана, тIехдика тоадаьча лаьтта дIадийнна, хIара гектара тIа 4,2-4,3 центнер йолаш минеральни удобренеш тайсай.

ХьажкIаш юргIолча юрэI йаь гектарах хIаране тIа 1,5 центнери шекара свекла юргIолча 540 гектарах хIаране тIа шишша центнери минеральни удобренеш тайсай цар хIанзье. Йис эзар тонн совгIа напрдаьнна кхо дIаднкьал кхашка. Из болх беча тIагIеххта къахьегаш ба Хажаев Саид-Хьасан, Масолаев Султан, Датаев Зай, кхыбараш.

Кийчдеш латт совхозе бIаьсти дIаде фу а. Шен а даь, дIадуьна боьранга дIакхоачийдаьл кена, горох, суданка, люцерна фу, шерта а боьхаме фуьна лаьрхIа дIаостаьхь хьажкIаш а.

Юртбоахаман культураш хьуркъаьра чIоагIа лоархIаме да дIаьо культура ниита е еза, царна гIудакх ниита де деза хар. Цудухьа агрохимдешера кружокаш хьайихкай совхоза массайолча отделене, цхьи-на, ахк-ахк зажите хиинай хIара кружоке. Дика хьек кхаш леладераша совхоза керттерча агронома нов. Паршоева, цхьоалгIача отделене агронома нов. Абуева, кхычар.

ЧIоагIа оарцагIбаьннаб совхоза механизаторош юртбоахама техника ремонт яр. ХIанзале а 43—44 трактор тоалай цар, кдаьнал совгIа [illegible] трактор а тоаль графикаш хьалхабаьлча ремонтникашта. Бр бутт чакхбаьлахьа тоаль ярбоалан а еррига тIехьатосса инвентарь а. Ремонтникашта юкъе дикагIа къахьегаш ба Митриев Денисолт, Элембаев Ваха, Бакаев IавдудинI, кхыбараш, сменин нормаш дикка тIехкхоачаяьхь царех хIаране.

Ам. ПЛИЕВ,
тха корр.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ГIУЛАКХАШ

1965 шера 30 ноябре Наьсарен района «Октября 40 шу» ахача совхоза ТIой-Юртарча кхоалагIча отделене шурий-товарни ферме 86 бетташ бола етт хьайцар № 1 йолча Грозненски шурий совхозагара. —

Уж доахан хьа ца мIиндентехьа доашроннта Бараховна Рукьета, Ажигова Мовлаткана, КалигачIар Тамарийнен АсмаIийнен кхычарнен тIачIоагIдар. Безамца царна гIулакх де болабелар [illegible] доркаш. ЛаьрхIа дика гIулакхаш дика кхабарон дукха ха ялалехьа кIаштIехьдалийтар хьайбай продуктивность лакхъе. ХIана деиии буса цар душ йола шура хьалха тIийиннача шоазен алазвен дукхагIа я. Цхьабакъда, цох тоьлаш беш бац укхаза. Из хьахьокх цар хIана тIаийцача декхараш. Ер бут чакхбалаехьа денна буса йоаккхаш йола шура 550 килограммага дIакхачийта лаьрхIад цар. Шеко а яц шоаш лаьрхIар цар кхоачашдергхиларах.

Дика толамаш доах отнорочни бала балхлоша а. Шоай болх дукха а безам долаш хьинари кхо ца дош къахьег Даурова Кайлас, Арчакова Яха. — йоах бригадира А. Даурова.

1—1,5 шу даьина 48 кагий бежан да Даурова Кайпийна тIачIоагIдаь. ДIадахача шера ноябрь бетта денна буса планах 650 грамм йолча 680 грамм дулх тIакхийттах из лелалеча доахана. Цул дукха тIехьайнсаш Арчакова Яха а.

Хьоккхаш тедаш къахьег профилактора болхлочо Хирсиева Леилас, доакъар хьатIаккхуьчар: Дааурова Висангира, Арчакова Яхьяс, Ботиев Алвмата.

Гожен мешен доакъар эшнача бераьно Iалашдаьа укхаза. Хьайбашта лелачIа рациона чуйоагIа йол, че, гIадамаш, комбикорм. Хетаргахьа дерриге хьалаш долаш да доахан чухаттача хана царгара йоаккха шура кIезиг ца лийтара. Хьайбаш леладераш шоаш а гошаш ба шура кIезиглургйоацилгах.

И. ОЗДОЕВ.

КУЛГАЛХОША КЪУВС... КИРПИШКА КХЕТ

Цхьа кирпичаш хьа а кийца шоргтига лаьттад техар Наурера венача шофера. Кирпичашках кхо дакъа даьлар. «Дика Iахабу оаш лелалехьа, — аьлар цо заводе болхлочуьга. Воккхан иштъ кIейлар. Оаь хета дезаний цун шоай коллективах беха баьккхача.

Иштта бехк бола Наьсарерча, кхыча моттигашкарча заказчикаша. Ве цIи тIехь а МалгIабикерча кирпашка. Продукце дикал лаккъяра дукха уйла тIалхийтац укхаза. Цудухьа заьгIаш заводера арадовла брак а. Кхача кирпичешка сунаш лахлуш латт. Уж каара арайоалаш лаьрхIа иш бола бульдозер латт заводе коа. Атта дац из аьнка «хьаша» деладе. ХIара ца бех массаза гIорташ цIенча тушай личараш хьадиах заводо шиий кисара. ХIаьта из дIакхуьса кирпичакаш а яц ше-шегIа хьахиина. Царга дIалакха кепигаш а уж тувай а цIаккхатехача завода 1965 шера 11 бетта хиина зе 54000 сом ю. Ваи иштъкъа кхоачакъьай, дIакхеесай 184000 кирпичаш.

Халл да иштта чухха верда хьадъаккха. Заводо пачахьалкхенна пайда бац, тIехьайисай, заказчикаш рьаьа бац цо арахецача продукцена.

Фу де деза, мичад бехьанаш, завода болх ихабетта тормозаш? Уж даха заводера араваьла везац. Укхаза кIезига ха лаьккхача сага ковзаха хала дац уж.

Хьалхара а керттера а бахьан —дирекценен профсоюзни заводской комитетан юкъе доттагIай дац. Цхьанне даьр шоллагIча дезаш царна, барт тац. Директора нов. Базаева бехк боаккхаш, хIавахка аьина болхлочо прикас техача завкома ненаала тIа бий Iетохх. Цхьа когашта ура ца лоаттелуш къарвеь а шенна балха вера формовочни цехера слесарь Махмудов Муса. Цул совгIа болхлошка аппараш а йора. Из бахьан долаш, директора шиий приказаца, кхеттаьца суцаш бийда кирпичакаш дIачукхахьа оттаир из.

Профсоюза комитета председатела нов. Темурзиева цу сахьате заседани а ду ше хьалха хиннача моттиге юхадIаоттаьир Муса. Тхо дахкац директор бакъе. Ше из санна дола прикас тохалехьа законага дилача, завкомага хатта деза цо, болхло бехктоклаа аьач бахьала ва, мак, малагIа тайзар де метаргда цуьна, аьнна. Иштта шоайла барт а бийа, администрацен профкомон нийса соцам бу. Из цига доацаш да.

ХIаьта лакхе дийцача масало кулгалхочун цIи лакхъеш коллектива хьалхашка. ХIана директоро шийна приказ техача кIалла лархIа а партIаш цхьаболча заводе болхлоша. Завкома председатела Темурзиев Салмана шоаза заявлени елар балхара дIавалийта со, аьнна, дIаваьлахар. Цхьа кIиса дальнача хина шиий балха Iе дагадехар цуьна. Юхаоттавир. Эламига баьаре-м берий лоиэар да ца аргдарий цех...

ДIахо кхы дуьцца дезаш дац администрацен профкомон балха стилех, методех лаьца. Цар лаьца ниъ нийса бац. Бакъвац директор а. Приказашца сат атта кхеталургбац.

11 декабре кхьатиура кхо сага выговор техар цо, царех цаI — Аушев Исмаьал дIаваьккха аьнна. Из дукхача хана цига болх а баь, тIехьаьуча хана цеха мастер а волаш хиина сага ва, цу тIа коммунист а ва. ГIалат даьннад цунгара. Цу приказех завода бола пайда бац. Заводе дукхагIа бола нах рьаьа бац Аушев дIаваьккхара, профком, партийни организацешта а. ДIадахача шера 15 декабре завода коммунисташа кIаьгIа а кхийтта решени йир директора приказ хуйца а хуйцаць, нов. Аушев юха шиий балха а оттаьйла, аьнна. Иштта дийцар из доши профкома наседане а, хIаьта хIанз а балха вац, летть.

Хала дац завода кулгалхойи профсоюзни болхлойи хоалемш юкъе кхетама болх бе, социалистически ях йоарнае, заводе во продукци ера хIана хац хьожа мукъа боацалга кхетале.

ДIадахача денешкы шера къахьегама итогаш шоаш собрани хиинаяц коллективе, дика болх бер хьоастиаьнец, хьалхле лелар малой хац. Болхлоша хьакъердалу шоаш цу гIулакха рьаьа боацилга. «Дукха ца я аз заводе болх бу, — йоах механикара бехк арувзаш волча Картоев Заудина. — Атта бац са болх. ЦIаьоло ханал хьалха хьовсагIа, поакхо тIехьоаьзача чуводац норма тIекхемачаь гIерташ. Бакъда, сал вац ше болх иштта бу, фу нокъа да хьожаш. Да лоархIалга да аьле хет...».

Цу цхьанне аьнна Iац из. Дукха ба заводе шоаш теркал бар дезараш.

— 8 март — кхалнахьа деза ди ва, — цалар съемщица Черваева Малинас. Бакъда, тха кулгалхоша собрани дь а дездаьне из дIадахача шера, совгIатехи премеххи лаьца-и дуьца а дезацар.

Завком мукъа ли уж гIулакхаш леладе... ХIаьта а из даьр доале йиш яц. Цхьа кхаь дийнахьа объявленеш йоиттар Темурзиева Салмана профсоюза членашка собраниха хургхиларах хоам беш...

...Дукха ха йоацаш профсоюзни отчетно-хорхаме собрани хилар заводе. Доклада масса минут езе хьона аьнаш хаьттача: «Итт», — аьлар Салманo. Цецдалаз везаш вацар. Бахча балхага хьежна яр минуташ а...

Бакъда, цхьаьнха дагардалац. Цу собраниe ше хъамаьла деча ханa кочегара тIенча йолча Сидельникова Марияс хьакъоардадир: «ДукхагIа йолча хана болхлоша шоай фу де деза це хар бальаш дилаш хоакха ве хул заводе», — аьнна. ТIаккха цуьнцарча болхлочо, Шагалова Любас тIатетар: «Цхьаьна дя хьалха мара хайназа тхона кирпичаш йоаккха йовхал 136 градусаш тIехьякха метаргъаьдий. Оаьха 200-нега дIакхоачийтар ле, кирпичаш этийр».

Специалисташ мича хинкаб, хьаьна толамaрга ца бахьан долаш завода хиина ю?

Собрание мерда заводской комитет хержар, нийса а хержар.

Уждал кхоачамбоацараш долча заводера дика продукци арайовлаьлча теша хала да. Цудухьа могаш МалгIабикера кирпичаш заказчикаша.

Фу эш завода нийса болх дIабахьара? Директор завкомон бартаца болх дIабахьар, социалистически ях, кхетама болх боарнабар, КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш болхлошта хIоарга дIайовзийтар, къахьегамхой уж кхоачашъяра оарцагIбахар.

М. ХАНИЕВ.

УНАХОЙ МИЧА ГIОРГБА?

Наурски района Ленина цIерахча совхозерча участкови больнице Iышерза барт тайна коллектив я унахошта гIулакх деш. Ялх бетта тхьаь дихь баркал яздаьд жалобайи предложени книжка тIа лазарах бийрза больницера дIаихача наха, хIаьта дарба ю ваьд аьнна цIакха яздьдац.

Бакъда, сагото тIаьттай хIана больница болхлоштен унахоштен. Цамогача наьха лазара уйла е еза хиларах совгIа кхы а цхьа бала тIаккхоачаш латт больница...

Укх шера газ хьачуйиала лаьрхIар больнице. Май бетта дена уж балхаш дIадолалар «Южгазстрой» ахача тресте. Гетара гIадьшлар медперсонал: каста цIенен, аттем, бIайхеи хургья больнице. Цхьабакъда, соь хьалха дар чар гIалбахар. ХIана?..

Уж доадан боацаш дола балхаш хIанз а чакхдаьха баьннабац «Южгазстроерча» прораба Чупилова кулгалху болхлой. Цар тоса лелабу из болх. Шоашта дагадехарта хьабоагIа, болх ца беш юхабелх. Керда шу хьатIадалехьа лена укхазаро дIайала болхлой 10-ча январе а хьабаьхкаьаш бар.

Кхы цу гIулакха сагота ле совхоза дирекци а. Газ хьачуйиилар духьа совхозо санпропускник е езаш яр. Из а аьли.

Газ хьачуйиала ца хилар бахьан долаш кухне даа хIама кийчде йиш яц, цудухьа кхы де хIама а доацаш ца йоагIача нехе кийчду даа хIама. ХIаьта ах бутт хьалха больнице хиинача санэпидстанцерча лоро Т. Бондаренкос соцам баьб: санпропускник болча помещено дIайийоблок а. Цига ю керда баьхкача унахой санобработка, укхаза туалет е а. Уж антисанитарни бахьанаш хиларах укх бетта 15-ча январе дIаяьовла еза, соцам баьб лоро. Йир бахьанё, хIаьта фу арга цу хьайье «Южгазстрой» керттерча инженера нойкъоста Бурсуковен совхоза директора нойкъоста Швецон?

С. МАЙСИГОВ,
тха кор.

Дозалла дехьара

США ДИКТАТА ДУХЬАЛ ДІАХО КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ ПАНАМО

НЬЮ-ЙОРК, 10 январь. (ТАСС). Панама столице селхан демонстраци хилар, из чекхъелир американски байрахь йоагІарца. Демонстрацена юкъе даьккъа лоацаш хиннарашца цуница белгалдаьннар Панамски даналих нийсса боккъонаш йоацаш долча ВІашагІкхийттача Штаташа качадаллача договора дуккха боли нах духьалбалара ши шу дизар. Иштта нах духьалбаьнначча хана панала зона латтача американски эскаро демонстрантешта топаш етта йолайир. 21 панамоц вийр, бІаьнешта човицш йир.

Селханарча демонстрацена юкъе даьккъа лоацаш хиннараш къоман кашаманика бахар, ши шу хьалха машарерча демонстраце топаш техе боабаьча панамоций сий дир цар, цул тІехьагІа уж бахар американски эскаро тІакъовцаш лоаттабоча канала зоне.

Ян Смита расистски режим дІаяккха еза

АККРА, 10 январь. (ТАСС). Герзадара низ юкъевоалабар эгтара дикагІйола средство а Къулбехьен Родезера Ян Смита расистски режим дІаяккхара, йоах тахан президента Кваме Круна хайцеларе араьяккхача заявлене тІа.

Ганана хетачох, из герзалара контингент, африкански пачча-хьалкхенашка кхачийта еза, хІаьта из законаца чІоагІде деза ВІашагІкхийттача Къамий организаце, заявлене тІа иштта белгалдоаккх. Къулбехьен Родезена духьалара хІанзара экономически санкцеш кхоачамбоцаш ца хилара, нагахьа санна толам баьлча цар цхьа кІай правительство вокхаьнца хувцилга мара кхы хІама дерг да хилари.

Вежарий доттагІала символ

ХАНОЙ, 11 январь. (ТАСС). Дукха веззаш хьаша тІаьнцаш йолча вьетнамски столице селхан ше дихьагІа ди доаккхаш йолаш мехка йоккхагІа йолча вузе — Ханойски политехнически институте яха хилар КПСС ЦК Президиума член а секретарь а волча А. Н. Шелепин керте вола Советски Союза делегаци.

Институтага хьежа лъячачуд тІехьагІа актови зале митинг хилар. Преподавателийи студентийи шерах советски халкъо бахнийтарашка къамаьл дир институте проректора Фам Хонг Дьена. Цо чІоагІа дика могаеш йийцар советски инженерашта-гІишлонъераша дукха ха йоацаш — Октябре 48 шу дизало хьалхагІа эксплуатаце дІаехна дешара хелкъаьшта юкъерча барт-цхьоагІон керда центр. «Из — вай шин мехка халкъашта юкъерча барт-цхьоагІон гІулакхийн чІоагІача вежарий доттагІален башха-дика результат, иштта доккхал», — аьлар проректора.

Вьетнамски халкъага хозача дешаца моарнал луш къамаьл дир КПСС ЦК Президиума членалла кандидат а секретарь а волча советски делегаце члена Д. Ф. Устинова. «МоастагІа юхатохара деккхар кхоачашдара хІанз шийн нийсаш тІалерраде дезаш да вьетнамски халкъ», — аьлар Д. Ф. Устинова. — Цхьабакъда, прогрессе бахьан долаш лоаттабу къовсам, тІом баллашехьа а, юкъах ца боалаш хиларо, беркатера къахьегами дешари интервенташта духьала лоаттабеча лирача къовсамца фаш цхьана тардеш хиларо эгтара дикагІа хьаьхоцх социалистически строя низ, шоаш нотбаргхиларах бола къахьегамхой тешам, цІаккха а тІехьашка ца боалаш шоай мохк цІенбаь муцьабакха, социалистически революце гІулакх чакхдалларца дІадахьа, социализм хьалхе кхерхІа уж хилар».

Цул тІехьагІа лоацца къамаьл даьхо ДРВ премьер-министра Фам Ван Донга аьлар: «Политехнически институте укх актови зале вай гулденнад КПСС, Советски правительства, советски халкъа викалашца вІашагІкхетара, эгтара хьалха Октябрьски революци яьча Советски Союзацара, дунен тІа эгтара хьалхарча социализмаи коммунизмаи мехкапара воай уйлаш, воай безам, воаш оала баркал дІахьайхадар дукха. Тха революционни интузиазм, революционни денал, советски халкъацара тха уйлаш — из бІарча, вІашагІдала йиш йоаца цхьа хІама. Иштта хет дерригача вьетнамски халкъа, берригача вьетнамцашта».

Цул тІехьагІа улуш вььна ДРВ премьер-министр Фам Ван Донг а волаш Ханоерча хозача моттигашка хьожаш хилар советски делегаци.

Делкъел тІехьагІа вьетнамски столицал арахьарча Иенпо яхача юртбоахама кооперативе хилар советски делегаци. Советски хьашашта улув вьвнна вар ПТВ ЦК Политбюро член Нгуен Зуй Чинь.

ИНДИЙСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВАНА КЕРТЕ ЭТТАР НАНДА

ДЕЛИ, 11 январь. (ТАСС). Индера премьер-министр Лал Бахадур Шастри кхалхарца дуъзадена правительствана керте латтачун декъараш кхоачашделе тІадиллад премьер-министралла ше оттарах хув ваьча чурча хІуллакхий министра Гулзарилал Нанда.

КЪУЛБЕХЬЕН КОРЕЙСКИ ГІУЛАКХАШ

ПХЕНЬЯН, 5 январь. (ТАСС). Къулбехьен Корее хІара дийнахьа суде лу ши эзарнел совгІа саг. Пак Чжон Хи режимо дІадахача шера каторжни балхаш де суд йир 159 сага. Цунах лаьца хоам бу Корея центральни телеграфни агентства, къулбехьенкорейски источникаш тІа гІолла.

Халкъа Монголе

Монгольски Халкъа Республика. Улан-Батор. Чойбалсана цІерагча промкомбината болхлой чубаха цІа.
В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

Монгольски Халкъа Республика Улан-Баторе тІехдиса болх беш а боккхача промышленни предприяте — Чойбалсана цІерагча промкомбината коллектив.

СУРТА ТІА: комбината барзъаш доахача цехо.
В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

В. С. КАЛИННИКОВ

(Вьвча дийнахьа дена 100 шу дизарга)

Вай мехка шерра йовзаш я талант йолаш волча эрсий композитора В. С. Калинникова (1866—1901) цІи. В. С. Калинников — эрсий сийлахь-боккхача музыкальни классикий хила хьакъ долаш вола наследник а цар гІулакх дІахокхихьар а. Бера хала дена езвеннай цунна эрсий Іалама хозал ,халкъа илли. Композитора творчески уйла вІашагІкхетара йоккха влияни яьй М. И. Глинкас, А. П. Бородина, П. И. Чайковскийс.

Торо йоацаш чІоагІа кІалвисса хиларо Калинникова унахцІено геттара хьалха йохайир, ханал хьалха валар тІаккхоачадир цунна.

Композитора тІехьаленна юкъейита хІанаш дукха йоккхий яц, цхьабакъда, хІаьта а лоархІамера дакъа хул дарех эрсий музыкальни культурана юкъе. Цо хьаккелдий сийрдем вахарцарц хьайцан йола, шоай маІанга диллача кІоаргга къаман йола произведенеш. Цун симфонеша лоархІамен сийлахьен моттиг лаьцай эрсий мettел, дунен а музыкальни классике. Къастта а еша доагІа из Хьалхарча симфонех. Цунца йишагІа гучаялар цун гоизала керттера белгалонаш — дега дикал, сина кІоаргал, боккъонца эрсий дег чура йоагІа ваз, кердал, сапаргІато, сийрда лиризм. Цу произведене мотт массане а кхетабеш хилар из оалангара йоагІаш хиларна цхьана тардеш да.

Хьалхарча симфонех совнагІа могадеш да «Кедри пальмен» яха симфонически сурт, романсаш, фортепианни пьесаш.

В. С. Калинникова къаьстта шай тайпара лирически симфонизма никъ биллаб, дог цхьалхача эрсий сага уйлаши дагалаттараши декаларца, дукха деза Іалама позаи екаярца. ЛадувгІаш болча дуккхача нахьа деган мутІахьа де вІаштІехьдаьннад цун. Вай мехка массане а лоархІаши чІоагІа могаеш тІайийцаш я цун творчество эрсий классически музыкальни тІехьален сийрдагІен талант йолашагІен йолча оагІонех цаІ из хиларах тарра.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» ЯНВАРСКИ НОМЕР

Кена теха арадаьннад № 1—2 йола КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандаи агитацеи отдела «агитатора блокнот». Кердача шерара номер хьеля КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета советски халкъага дайтача моаршалца.

Блокнота тІа дукха моттиг дІалоац Нохч-ГІалгІай АССР-а Ленина орден яарах хетаьча республика къахьегамхой торжественни собранерча материалашо. Цига кена теха да КПСС ЦК членалла кандидата КПСС ЦК секретара новкъоста П. Н. Демичевен КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара новкъоста Ф. Е. Титовен къамаьлаш.

Номера тІа корайоагІарча Нохч-ГІалгІай АССР Госплана председателна «Кердача шера итогаш» яха статья.

Укх гергарча хана беседаш яра зона методически хьехамаш цхьа йола материалаши а блокнота тІа.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

СПОРТ

КЕРДАЧА ШЕРА ХУРГДА...

1966-гІа шу — спортивни ялъий белгалдаьнна шу хургда. ХІанзале яьхе баьнкаб лыжникаш, конькобежцаш, баскетболисташ, хоккеисташ, кхыча спортивни тайпай спортсменаш.

Советски Іаьдал даьнна 50 шу дузача ден сийна йоккха спортивни событеш хургья В. И. Ленина орден лелаечa вай республике. Укхаза дІахьоргья Нохч-ГІалгІайчен спартакиада.

Мишта чаккъаргья спартакиада? Кхаь этапах хургья из. Юкхьанца физкультура коллективашта юкъе хургья яхьаш, тІаккха профсоюза обкомен отраслеви советен командаш хургья шоайла къувсаш, юккера шийлоІамерча спортивни общества сборни командаша финала дакъа лацарца чаккъаргья спартакиада.

Белгалдаккха деззаш да цхьа хІама. Ейгача атлетике дакъа лоацараш кІезига ба вай республика. Дуккьала «Буревестники» «Труди» яха спортивни ши общество мара яц спорта цу тайпах цІенхаштта терко еш. Цудухьа хІанз шу доладенначча хана дукха тахьа а ца довккхаш «спорта королева» дегІайоаларна гІулакха терках тІабахийта беза республика спортивни ерригача обществаша.

Махарра, спартакиада программе юкъе хургда спорта а тайпаш: волейбол, баскетбол, городкаш, спортивни гимнастика, бокс, классически шийлоІамен хІалтохаргах латар, ейгем езем атлетика, истола тІара теннис, шахматаш, шашкаш, кхы дуккхадараш. 100 эзар физкультурника дакъа лоацаш хургйола яхьаш дІаяхьа йиш хургья нагахьа санна лерттІа спортивни залаш хуле. Уж вІаштІехьъяхара ханнахьа оарцагІбоала беза спортивни общественай кулгалхой.

О. НИКОЛАЕВ.

10-гІа ЯЬККХА КОТАЛО

Советски скороходий кердача тешамеш йолча котайоаца чаккъьалар тахан «Динамо» яхача московски стадионера СССР — Норвеги яха матч. Фусам-даьшта 293, 5 очко яьккхар, хІаьта хьашашта 249,5 очко мара, яккхаьзар. СССР-ен Норвеген когсоалозаш хеххарий маІача цкха командаш вІашагІъеттадуш 1953 шерара традици йолаенначча хана дена яьккха 10-гІа котало я из.

Яхьий программала юкъейолхача йиъхьех яхь дистанце вай скороходаш скандинавеел низ болашагІа хилар. Къаьстта чІоагІа ийшар норвежцашт 10 эзар метр байддача. 53 : 82 иштта хІаккха а кийшабацар цар стайераш бІаьшерашка «норвежски корона» лоархІаш хьайсагІача цу дистанце. Духьала цаІи ахи километр кудача нацъо мара котало ливар фиордий мехко бахнийтарашта, из а хІаннита яр — ерригa а кхо очко тІех.

Хьалхе яккхара кІираннийнахьа хиппа сурт командии зачета нийсса духьалара дар. Эггара лоацагІча хана 1500 метр никъ бир 22 шу долча москвича Каплан Валере —2 минути 14,7 секунди. Цхьабакъда, когсоалозаш хоххача марафоне шийца нийсса цхьаниха воацаш чаккхаьлар хІана дунен толашагІвола стайер норвежец Фред Майер. Халача из тІа 25 рекордий го баьккхар 16 минутан 20,2 секундан. ХІаьта Каплан дика лайзар 16 минути 32,2 секунди мара ца йоалаш, шолагІа моттиг а лоацаш.

Дунен чемпион Пир Ивар Му из ца йоалаш лайзар, цо кІезига очкош яьхар Норвеге командана. Из хІанз а вийрзавац бІаьсти аппендицит дІадоаккхаш яьча операцех, вехаро гІулакх деш хилар новкъа да тренировкаш яра, йоах цо.

Яхьаш дІахьоча хана официально лоархІам бацар многоборьех, бакъда, журналисташа очкеш хьорхІа хиннай. Эггара дукхагІа очкеш хилар Валерий Каплана. 5 эзар метр водача Іоккхийта воллашехь, 186,390 очко яьккхар цо. Европа экс-чемпион волча Анте Антсонал (186,877) хІама ца эшаш хьалха а воалаш. КхоалгІа результат норвежца Майера я — 187,287, йиълагІъяр — Европа чемпиона Эдуард Матусевича — 187,865 из а иштта Іовежавар водача хана, бакъда эгтара йІаьхагІча дистанце.

Многоборьех баьча лоархІамо йиш хулийт шин кІира дахьча хургйолча Европа чемпионатага когсоалоцаш хеххараш-мишта кийчбеннаб ха.

(ТАСС).

МОСКВА. «Динамо» яхача Центральни стадиона номьнашка масагІа вагагІаш бовд къонаш XII-гІа традиционни матч хилар СССР-ен Норвеги сборни командашта юкъе. Счет 293,5:249,5 а йолаш котбаьлар советски скороходаш.

СУРТА ТІА: 10.000 метр байддача котбаьннараш (аьрдехьара аьттехьа) — Пер Вилли Гуттормсен (Норвеги) — 3-гІа моттиг, Валерий Каплан (СССР) — 2-гІа моттиг, Фред Антон Майер (Норвеги) — 1-гІа моттиг.

В. Ун-Да-сина, Б. Шмыринон сурт.

ТАСС фотохроника.

ІИЛМА БОЛХ—ЛАКХАЧА БОАРАМЕ

КОММУНИСТИЧЕСКИ партен Советски правительствай хадданза а чІоагІа а йоавхо ю Іилма дегІаккхуьлара.

ЛоархІамерча Іилма кхувочех цаІ ба лаккхера школа. Коммунистически гІирс хьалбара тайп-тайпарча доакъошта лакха квалификацеш йола специалисташ кийчбаь ца Іеш, Іилма дегІаккхувлара юкъе доккха дакъа лувца дезаш а я из.

Из доккха а сийлахьера а деккхар кхоачашдара юкъе шийна моттига дакъа лувц вай Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен педагогически институто а.

КПСС Программе а «Лаккхерча дешара заведенешка Іилма-тохкама болх дІахо дегІабоалабарах» болча 1964 шера 20 февралерча КПСС ЦК-и СССР Министрий Советен соцамо а дІалехарашца хьалхла а яІеш, вай института вІаштІехьдаьннад Іилма-тохкама болх айбелга цун дикали продуктивности товелга, Іилма-тохкамий проблематика нийсагІа а къоастам болашагІа а цхьалха йоаккхилга.

Института Іилма болхлой низ тІаберзабаьб укх лостамагІа йола актуальни проблемаш къоастара: коммунистически общественни отношенеш вІаштІехьъяьнна хьахилар, керда саг кхетамца кхевар, дІалхача замах юхедиса телха гІулакхаш дІадахара наькъаш, дІалхача къаьнагІарча заманахьара дена вай ден да кхаччанца Нохч-ГІалгІайче социально-экономически а культурни а хьакъехьа дегІаахара а, хІаьта иштта Къилбаседа Кавказа халкъашта, цар даькъе Нохч-ГІалгІайченен Россенен юкъе Октябрал хьалха а советски юкъагІа лаьттача вІаши юкъерча гІулакхашта а тохкам бар, иштта кхы а.

Цу хьакъехьа къаьстта а лоархІаме да нохчийи гІалгІайи меттаи а литератураи а хьехара чулоацама а методика а дешаш къоастадар, къамий отделене хьехархоштен студенташтен дола бизаача маьхера учебникаши дешара пособеши хьаяр. ХІанз Нохч-ГІалгІай меттен литературан, кафедра хьехархой группа вуза долча хІанзарча хадарча гІалгІай мотта нормативни грамматика учебник оттадара болх беш йоали. ХІанзалехьа араьннай «ХІанзарча ханара нохчий мотт лексикологи, фонетика, морфологи» яха кафедра доцента И. А. Арсаханова дешара пособи.

КІезиг-дукха бах а Іилма-тохкама болх бу дукха хІана ца эшаш берригача института хьехархоша. Укх тІеххьарча шерашка из а дах, кена техад дуккха а монографически балхаш.

Цу балхех белгалде доагІа ераш: профессора Гриценко «Юкъерча Поволжье удельни ахархой исторе очеркаш», «Реформал хьалххарча юкъагІа социально-экономически хьакъехьа Нохч-ГІалгІайче дегІаахар», доцента Колесова «Грозне промышленностен царизмана а монополешта а духьаларча болхлой революционни къовсамех исторе очеркаш»; доцента Крикунова «А. И. Ульянови Дона а Къилбаседа Кавказа а революционни разночинцаши», доцента Виноградова «Кавказ Л. Н. Толстой творчестве», доцента Арсаханова «Нохч-ГІалгІай метта системана юкъера акински диалект», исторически Іилмай кандидата Хасбулатова «Хьалхара эрсий буржуазно-демократически революци хилалехьа хьалххагІора Нохч-ГІалгІайче», кхыдараш.

Къаьст-къаьстача авторий монографически балхел совгІа, укх тІеххьарча шерашка арадаьннад цхьадола лоархІамера еборникаш а. Иштта, 1963 шера тха институте исторе метта, литература Іилма-тохкама институте авторий коллективо араяьккхад «Нохч-ГІалгІай литература очерк» яха книжка; 1964 шера тха институто арахийцай «Іилма запискай» 7 выпуск, цар тІа йоаьд 56 хьехархочун тохкамаш; цу шера эрсийи довзол дехьарчен литература, нохчийи гІалгІайи метта а литература а кафедрай авторий коллективо, Іилма-тохкама институтаца цхьана къа а хьийга, арахийцад «Лермонтовски сборник».

Тха хьехархой Іилма-тохкама балха беркате хилар семилетка чаккхъьнна 1965 шу а. Цу шера кена йоазон тІа аьлар дуккхача новкъостий статьяши брошюраши. Иштта, масала, «Реформа хилалехьа, хьалххагІарча Россена общественни болам» яхача сборника тІа («Іилма» яха издательство) аьлар доцента Крикунова «Кавказера болхлой цхьоагІо» (1887—1888 шш.) яха статья.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ Іилма-тохкама института «Известеш» тІа кепа техай исторически Іилмай кандидата В. С. Калинова «НЭП-а юкъьанкарча юкъагІа Грозненски экономически совещани вІаштІехьъяккхарахи цун балхахи лаьца» яха, педагогически Нохч-ГІалгІайчиера лоамаш школаш» яха статьяш, профессора Н. П. Гриценка «Абрамовски комиссе балха хьакъехьара заметкаш».

Арадаьннад нов. Александрова «Нохч-ГІалгІайченера коммунистически къахьегама тІехьара болам», нов. Джугурьянца «КПСС XX съезда решеней ларда тІа Нохч-ГІалгІайчене ленински къамий политика чаккхъяккхар», нов. Ахмедова (кхычарца соавторал а долаш) «Удобренеш — лаьтта леладара интенсификаци яра лард», нов. Харина «5—8 классай дешархошта йола правилаш» яха а кхыдола а брошюраш.

Института хьехархоша хІанз кепа тоха аьнна кийчдаьд дуккха а монографически кхыдолеш тохкамаш.

Халкъа-боахама лоархІам бола тохкама балхаш деш ба цхьабола хьехархой. Иштта, масала, геологоминералогически Іилмай кандидат В. П. Крымов вОалл боахама договорий наькъаца «Лаьттана кІалхара бвахам лорабара бола заводий дренарни гІирсаш дара проектана эша геологически изыскани» яха а «Дагестанен Нохч-ГІалгІай АССР-и складчати доакъошкарча мезозойски отложеней тектоника» яха а темаш къоастеш. Технически Іилмай кандидат доцент Ю. А. Семеняк воалл «Рациональни электроприводе яр духьа ОСП-3 яхача сепаратора техкам бара» темах бола болх беш. Зоологе кафедра членаша студенташ юкъе а ккувлаш, республика хьунашка дуккха а тохкамаш ду эулаиаш деча хІамашца болча къовсама аницимобработках фу пайда боал хара.

Института Іилма-тохкама балха юкъе лоархІамера моттиг дІалоац дипломированни болхлой—Іилма кандидаташи докторши кийчбара деша. Юххера а цу болхлой тикадах тайпа ба беррига института Іилма а дешара а балха боарам. Цудухьа да институто цу деша йоаккха терко еш хилар а.

ХІанз докторски диссертацеш тІа болх беш ва 15 хьехархо, хІаьта кандидатски диссертацеш тІа — 62 саг.

Іилма кадраш кийчъяра лоархІамера звено я аспирантура. ХІанз мехка тайп-тайпарча институтий аспирантурашка дешаш ва тха института 14 хьехархо. ХІанз кхо шу даьннад тха институте аспирантура йола а. Из я СССР исторе хьакъехьен наькa метта а литература а хьакъехьен.

ТІеххьарча хана хІара шера-шера массеха сага кийчъеш чакхйоах кандидатски диссертацеш. ДІадахача 1965 шера цу тайпара йола диссертацеш кийчъяь чаккхъьхай 10 сага.

ГІадвугаш да укх тІеххьарча шерашка кандидатски диссертацеш кийчъеш чакхъяккхараштa юкъе дукха нохчийи гІалгІайи хилар. Нагахьа санна пхи-ялх шу хьалха тха институте нохчехи гІалгІаехи цхьаккха а дипломированни Іилма болхло хинавеце тІаккха хІанз 10 ва уж. Уж ба нн. Мальсагова, Оздоева, Арсаханов, Алироев Далакова, Чапанов, Хасбулатов, Ибрагимов, Байбулатов, Ужахов.

Кафедрай а бІарччача института а балха юкъе лоархІамера раздел я студенташта юкъе Іилма-тохкама болх вІаштІехьбаккхар. Институте я студенчески Іилма общество (СНО). Цунна юкъе я ятташ кружокаш, хІаране массеха бІаь саг чу а лоацаш. Цхьабакъда, студентий Іилма-тохкама болх хІана а дуккхача гІулакхашта дикагІа хилар лоаш хила доагІаш ба.

Институте кхоачамхиллал йолаш я долаш дола кхоачамбоацараш дІадаха а керда Іилма тохкамаш дара даькъе институтта хьалхашка латта деккхараш толамца кхоачанде а могаргдола квалифицированни Іилма кадраш.

Н. ТАВАКАЛЯН.
Нохч-ГІалгІай педагогически институте Іилмай балха вола проректор, исторически Іилмай кандидат, доцент.

Училищана новкъостал эш

Паурски района Ленина цІерахча колхозе укх шера 3-ча январе № 19 йола керда профессионально-технически училище хьайийлай. Укхаза хІара шера комсай кхееча боахамашкен чьагІар доаккхача заводашкен эшаш бола специалисташ арахецаргба. Вай республика цхьайолча районашка керда комсаш кхев совхозаш яхарца цу тайпара специалисташ хІана Іалашмате чІоагІа эшаш ба.

5-ча декабре училище вераигь 58 саг мара вацар дешаш. Бакъда, хІанз дІахо хьайийбеш лиъ укхаза дешархой. ХьагІайоагІача хана училище деша хьаьца лерхІ 280 саг. 15-ча январе кхы а Нож-Юрта районера тІъаь итт кагирхо воагІарга укхаза деша. Бакъда, гІишлошъераш дешара корпус хьалтъ ца бовлар бахьанце уж хьачуоца кийча яц училище.

ХІана шоана вІаштІардаьча цхьан цІагІа Іеш я дешаш а ба училище хьабаьшка кагирхой. Хьалха ахкан замалахьа гІишлошъераш цу гІулакха сагота хинибаларе хІана сел корзагІбаьнна хьувеа безаргбацар цар.

Ала деза да совхоза директора училище лоашта ца эша дукъ доархІаш йолга. Кхыча тайпара кхетаме йиш ях цар ледарло. ХІана дешархой чуІеи дола цІа дукха гІалаташ долаш хьайийнад. Хьалхарча этажа тоов лертІа ца тилар бахьан долаш шолагІча этажа кийнаш дулача хана хьалхарча этажа тІа Іочахдутаз дай.

Цул совгІа, кердача училище болх вІаштІехьбоаккхаш дуккха ессача гІулакхий терко еш яц совхоза дирекци.

Уж кхоачамбоацараш сиха дІа а даьха, дешархой лертІа деша йиш хургйолаш гІулакх вІаштІехьданна деза.

М. СУЛТАНГИРЕЕВА.

ЛАЬТТАГІАРА РУЗКЪАШ

Миллиардаш тоннаш прогнозни запасаш нехкдаьттен газа йола Советски Азербайджана лаьттагІа. Республика нехкдаьтта промышленность йолаш хьадешача дерригача бІаь шера даьккхачуа массеханаш дуккхагІа рузкъа да из.

«ІаьрнагІа дошон» прогнозни запасаш нах а хьожаш яха шера болх баьб республиканцени Іилмай Академи Іилмахой йоккхача коллективо специалисташца — нехкдаьтта промышленноста геологашца цхьана. 4000 саргІув йола кийчйоаккхеш йолаш даь, бІаьи карташ, графикаш оттаьй. Массеха шоай болх хоабьаб шера хургйолча XXIII-ча съезда.

(ТАСС).

ХЬАЛХАРА БОЛАТ

ЗАПОРОЖЬЕ, 4 январь. («Труда» корр.). «Днепроспецсталь» яхача электрометаллургически заводе плавка совгІа холадаьча металла керда шера 1966 шера хьайийлар шолагІча болат холадача цеха цхьалагІча пиша сталеварашта УССР-а заслуженни металлурга Д. Галушко, П. Кленко, И. Воропаева, Ф. Шевченко. Холадаь болат дІаладача журнала тІа цар тайпан цІерашта нийсса диспетчерски отметка яьй: «сиха холадаьд болат».

Плавка совгІа 40 тонн металл, цхьаь 4,7 тонн ферросплаваш — иштта я «Днепроспецсталь» металлургий къахьегама оахта хьалхара итог.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа

19 январь, 1966 шу.

РАДИО: 8.30 — Нохч-ГІалгІайчен аьтта лелладерга (гІалгІай меттала). 8.45 — РВ—III УКВ дахьолагІча программеи гІалла эшараш. 8.45 — Горсте гІалла нохчийн эшараш. 7.10 — «Грозненски рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.20 — «Сердалo» газета оагІонаш тІера. 8.30 — Эшараш. 8.40 — Къона тІехье (эрсий меттала). 15.00 — Советски нахе исторе тІера моллагІа передача. 15.30 — Американски передача ядерни стратегии тактикии яха беседа (гІалгІай меттала). 15.45 — Нехкдаьтта белхье лоаттабеча къовсам хьалаэттараш» яха передача (эрсий меттала). 16.00 — Индустриальни Нохч-ГІалгІайче (эрсий меттала). 16.15 — Къонал яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Юрта бахамах болхлошта дола концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — «Къахьегамах дола валлорш» яха концерт. 9.20 — Дисин Туркменистан яха Зиеско-Воронове шолагІа симфони. 9.47 — Синрна бІаргах яха радиоповесть. 10.45 — «Эрсий симфоне» яха музыкальни дуккъ. 11.30 — «Иттари Ірупранна» яха Чуковски дуккъ. 19.00 — Къонал яха радиожурнал. 19.30 — «ДІайха дега» яха радиоповесть. 21.40 — «Іан тІера фаьлг» яхача Владигерова балетий хьалхарча сцена тІера фрагментеш.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Телевизионни кердадераш (гІалгІай меттала). 18.35 — Съезда хьалхарча вахте. Репортаж (гІалгІай меттала). 18.45 — Доазон тІера зона яха документальни тІера хьачице фильм. 19.00 — Юртх нахе (гІалгІай меттала). 19.30 — Теннан лах из йолийташ. Репортаж (нохчий меттала). 20.00 — Вийса сатийна хийла шух, берашl 20.10 — Телевизионни кердадераш. 20.25 — «Марш! Марш! Тра-тра-тра!» яха художественни фильм. 21.45 — киножурнал.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; белхатохама секретара—2-45-46; партийни вахарах, промышленности, юртбоахамах, культурах, письмаши отделий— 2-25-72; корреспондентий — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-46; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корреспондентов — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революцие проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02008. Заказ № 211.